ТОШКЕНТНИНГ 2000 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ИЛҲОМБАХШ МЕҲНАТИМИЗ СЕНГА, ОНА-ВАТАН!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 20 (5011).
25 ЯНВАРЬ 1983 й.
СЕШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«Ташпромстрой» бирлашмаси 50-қурилиш-монтаж бошқармасининг Р. Эрназаров бошлиқ сайқалчилар комплекс бригадаси шу кунларда 5-техника хизмати станциясини реконструкция қилишда қатнашмоқда. Шаҳар ишлаб чиқариш илғорларининг Тошкентнинг 2000 йиллик юбилейини йиллик планни муддатидан илгари адо этиш билан кутиб олиш тўғрисидаги Мурожаати қурувчилар қалбидан чуқур жой олди. Бригада коллективи ғайрат билан меҳнат қилиб, смена топшириқларини мунтазам 20—30 процент ортиғи билан адо этмоқда.

СУРАТДА: бригада коллективи Тошкент ишлаб чиқариш илғорларининг Мурожаатини муҳокама қилмоқда.

У. Усмонов фотоси.

МАРКАЗИЙ ЙИЛ МАРРАЛАРИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ 1983 ЙИЛГИ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Область меҳнаткашлари КПСС XXVI съезди тарихий қарорларидан илҳомланиб, шонли юбилей — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, ўн биринчи беш йилликнинг иккинчи йили топшириқларини бажаришда катта муваффақиятларни қўлга киритдилар. Маҳсулотни реализация қилиш ва кўпчилик муҳим маҳсулот турларини тайёрлаш бўйича йиллик план муддатидан илгари — 28 декабрда бажарилди. Ишлаб чиқариш ҳажми пландаги 2,8 ўрнига 3,9 процент, меҳнат унумдорлиги эса пландаги 1,3 ўрнига 2,8 процент ошди. Пландан ташқари 47,4 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди.

Қурилиш ва монтаж ташкилотлари қурилиш-монтаж ишлари ҳажми, уй-жойлар ва социал, маданий-маиший объектларни фойдаланишга топшириш бўйича 1982 йил топшириқларини бажардилар. Беш йиллик бошидан бери 2,2 миллиард сўмликдан зиёдроқ асосий фондлар ишга туширилди. Олмалиқ кон-металлургия комбинатида янги қувватлар, Олмалиқ химия заводида олтингугурт кислотаси ишлаб чиқариш, Ғазалкент ГЭСида иккита энергоблок, Ангрен керамика комбинатида катта ҳажмдаги плиталар тайёрлаш цехи, Олмалиқ уйсозлик комбинати, Ангрен нон заводи, Чирчиқ сут заводи ва бошқа қувватлар ишга туширилди ва улар маҳсулот бермоқда.

Озиқ-овқат программасини амалга ошириш ва кенг истеъмол буюмлари тайёрлашни кўпайтириш билан боғлиқ бўлган тармоқларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшилди.

Областимиз қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари ноқулай об-ҳаво шароитларига қарамай катта ютуқларни қўлга киритдилар. Давлатга йиллик пландан ташқари 40 минг тонна пахта, 10 минг тонна дон, 180 минг тонна картошка ва мева-сабзавот маҳсулотлари сотилди.

Давлатга бошқа хилдаги қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сотиш юзасидан 1982 йилги план ва социалистик мажбуриятлар анча ортиғи билан адо этилди.

5,7 минг гектар янги суғориладиган ерлар ўзлаштирилди, мавжуд суғориладиган ерлар 12,7 минг гектарининг мелиоратив ҳолати яхшиланди ва 8,5 минг гектардан кўпроқ майдон капитал текисланди. Гўшт ва сут тайёрлаш бўйича янги чорвачилик комплекслари, парранда гўшти ва тухум тайёрлашга ихтисослаштирилган паррандачилик фабрикалари фойдаланишга топширилди.

Уй-жой қурилиши юксак суръатлар билан давом эттирилди. Беш йиллик бошидан бери 2315 минг квадрат метрдан зиёд саҳнли турар-жой бинолари, 51235 ўқувчига мўлжалланган мактаблар, 13795 ўринли мактабгача болалар муассасалари, 1929 ўринли касалхоналар, 3675 қатновли поликлиникалар қуриб битказилди.

Транспорт, алоқа ва маиший хизмат кўрсатиш корхона ва ташкилотларининг коллективлари социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажардилар.

Область меҳнат коллективлари КПСС Марказий Комитетининг ноябрь (1982 йил) Пленуми қарорларига, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг шу Пленумдаги нутқида баён этилган қоидалар ва хулосаларга амал қилиб, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, 1983 йилда зиммаларига қуйидаги социалистик мажбуриятларни оладилар.

Ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, уни интенсивлаштириш, илғор тажрибани кенг қулоч ёйдириб, ишлаб чиқаришдаги мавжуд резервлардан максимал фойдаланишга коллективларни сафарбар этиш, маҳсулот тайёрлашни кўпайтириш ва ишлаб чиқариш қувватларини ошира бориш асосида саноат маҳсулотини реализация қилиш йиллик плани 27 декабргача бажарилади. Саноат ишлаб чиқариши ҳажмининг 1982 йилдагига нисбатан 4,2 процент, меҳнат унумдорлигини эса 3,2 процент ошиши таъминланади. Пландан ташқари 70 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади. Планга қўшимча равишда 117 минг тонна кўмир қазиб чиқарилади, 100 та трактор, 35 та пахта териш машинаси, 100 та сеялка, 80 минг тонна минерал ўғитлари, 2,0 миллион сўмлик тикув буюмлари, 1,5 миллион сўмлик мебель, 60 минг сўмлик сирланган идишлар ва ҳаммаси бўлиб 40 миллион сўмликдан кўпроқ кўпгина бошқа халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқарилади. План ва меҳнат интизоми мустаҳкамланади, маҳсулотни тўла ва ўз вақтида етказиб беришга эришилади. Маҳсулот таннархини камайтириш ҳисобига пландагидан ташқари 5 миллион сўмлик фойда олинади.

Саноат корхоналарини техник қайта ускуналаш бўйича ишлар кучайтирилади. Янги техника бўйича 5500 дан ортиқ ташкилий-техникавий тадбирлар ишлаб чиқилади ва жорий этилади. Юздан ортиқ автоматлашган, ярим автоматлашган ва механизациялашган поток линиялари ишга туширилади. Рационализаторлик таклифлари ва ихтироларни жорий қилиш ҳисобига 70 миллион сўмлик шартли йиллик иқтисодий самара олинади. Ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаштириш ҳисобига қўл меҳнатининг солиштирма сарфи 0,5 процент камайтирилади.

1500 янги машиналар, приборлар турлари, халқ истеъмоли товарлари, шу жумладан СХ2-4 универсал сеялкалари, ингичка толали пахта териш учун ХВН-1,8 пахта териш машиналари ишлаб чиқилади ва уларни тайёрлаш ўзлаштирилади. Юз от кучли тракторларнинг тажриба нусхалари тайёрланади ва давлат синовига топширилади.

400 та буюм Давлат сифат белгисига аттестация қилинади ва аттестация қилинган маҳсулот жами маҳсулот хажмининг 29 процентига етказилади.

Область қурилиш, монтаж ва лойиҳалаш ташкилотлари, бинокорлик материаллари саноати ва қурилиш индустрияси корхоналарининг меҳнат коллективлари зиммаларига қуйидаги мажбуриятларни оладилар.

Капитал маблағлар самарадорлигини ошириш, меҳнат унумдорлигини эришилган даражадагига нисбатан 3,3 процент кўпайтириш асосида пудрат қурилиш-монтаж ишлари плани 29 декабргача, шу жумладан Озиқ-овқат программаси объектлари бўйича 1983 йилнинг 26 декабригача бажарилади.

Чирчиқ «Электрохимпром» бирлашмасида йилига 450 минг тонна аммиак ишлаб чиқарувчи комплекс асбоб-ускуналарини монтаж қилиш ва уларни созлаш — ишга туширишга топшириш Улуғ Октябрнинг 66 йиллигигача тугалланади. Сирдарё — Тошкент ГРЭСи магистрал газопроводи, электрон техника заводида янги қувватлар, муддатидан илгари — СССР Конституцияси кунигача фойдаланишга топширилади. Олмалиқ кон-металлургия комбинати, «Тошкент трактор заводи» бирлашмаси, Ўзбекистон металлургия заводи, Янги-Ангрен ГРЭСи, Ангрен кўмир разрези объектлари, Тошкент метрополитенининг иккинчи линияси, «Чирчиқсельмаш» заводида культиваторлар ишлаб чиқарувчи цех қурилиши тезлаштирилади. 1983 йил планида фойдаланишга топширилиши назарда тутилган мактаблар қурилиши ўқув йили бошланишигача тугалланади. Уй-жойлар, мактаб бинолари ва маданий-маиший хизмат кўрсатувчи объектларнинг ками билан 80 проценти «яхши» ва «аъло» баҳолар билан фойдаланишга топширилади. Тугалланмаган қурилиш ҳажми 5 процент, қурилиш-монтаж ишлари таннарҳи планда белгиланганига нисбатан 0,2 процент камайтирилади.

Озиқ-овқат программасида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаш юзасидан белгиланган тадбирларни амалга ошира бориб, барча деҳқончилик ва чорвачилик тармоқларининг самарадорлигини янада ошириш таъминланади. Ҳар гектар ердан 33 центнердан пахта олинади, ҳосилнинг 85 проценти машиналар билан терилади ва область бўйича 435 минг тонна пахта тайёрланади. Давлатга 82 минг тонна дон, 515 минг тонна сабзавот, 102 минг тонна картошка, 51 минг тонна полиз экинлари, 162 минг тонна мева ва узум, 320 минг тонна каноп пояси сотилади. Чорвачиликнинг янада ривожланиши ва маҳсулдорлиги ортишига, ем-хашак базасининг мустаҳкамланишига эришилади, 47,5 минг тонна гўшт, 153 минг тонна сут, 325 миллион дона тухум тайёрланади. Давлатга 988 тонна жун (соф тола ҳисобида), 2060 тонна пилла сотилади.

Юк ва пассажирлар ташиш самарадорлиги ва сифатини ошириш асосида халқ хўжалиги ва аҳолининг барча транспорт турларига нисбатан эҳтиёжларини ўз вақтида қондиришга эришилади. Пландагидан ташқари 500 минг тонна юк ва 5,5 миллион пассажир ташилади, пассажирларга хизмат кўрсатиш маданияти яхшиланади.

Оғир юкли поездлар билан 4,5 миллион тоннадан ортиқ юк ташилади. Авиация транспорти пландагидан ташқари 18 миллион пассажир-километр иш бажаради.

Область автомобиль йўлларида пландагидан ташқари 500 минг сўмликдан кўпроқ қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилади.

Алоқа корхоналари маҳсулот ҳажми йиллик планини муддатидан илгари бажариш, қўшимча 100 минг сўмлик хизмат кўрсатишга аҳд қилдилар.

1983 йил давомида халқ хўжалигида кадрларни ўқитиш бўйича кенг программа амалга оширилади: 40 минг янги ишчи тайёрланади, 75 минг ишчи, 25 минг инженер-техник ходим ва хизматчининг малакаси оширилади, иқтисодий таълим системасида 170 минг киши ўқитилади. Меҳнатни ташкил этиш ва уни рағбатлантиришнинг бригада формасини жорий қилиш бўйича ишлар давом эттирилади. Ягона наряд бўйича ишлаётган бригадаларга бирлашган ишчилар сони асосий ва ёрдамчи ишлаб чиқаришдаги ишчилар умумий сонининг 55 процентига етказилади.

Савдо ходимлари товар обороти йиллик планини 29 декабргача бажариш ва пландагидан ташқари аҳолига 15,6 миллион сўмлик товарлар сотиш мажбуриятини оладилар. Ўз-ўзига хизмат қилиш усули билан сотиладиган товарларнинг солиштирма ҳажми 74 процентга етказилади. Магазинларнинг савдо қилиш майдони 13,1 минг квадрат метр ва умумий овқатланиш корхоналари тармоғи 6,0 минг ўрин кўпайтирилади. Маиший хизмат кўрсатиш ҳажми бўйича план муддатидан илгари — 29 декабрда бажарилади.

Ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш, моддий ва энергетика ресурсларидан тежаб-тергаб фойдаланиш ҳисобига ками билан 31 минг тонна металл прокати, 205 миллион киловатт-соат электр энергияси, 302 минг гигакалорий иссиқлик энергияси, 82 минг тонна шартли ёқилғи, 12,5 минг тонна дизель ёнилғиси, 71 минг куб метр ёғоч-тахта материаллари, 58,8 минг тонна цемент ва 13,5 минг тонна автобензин иқтисод қилинади.

Корхоналар ва ташкилотлар коллективлари Тошкент, Жиззах ва Сирдарё областлари колхоз ва совхозларига камида 15,5 миллион сўмлик оталик ёрдами кўрсатадилар, ёрдамчи хўжаликларнинг янада ривожланишини таъминлайдилар ва уларда 4,5 минг тонна гўшт етиштирадилар.

Тошкент шаҳри ва Тошкент области меҳнаткашлари Ленин партияси ишига чексиз содиқ эканликларини ифодалаб, унинг ички ва ташқи сиёсатини якдиллик билан маъқуллайдилар ва қўллаб-қувватлайдилар, партия XXVI съезди белгилаган тарихий бунёдкорлик ишлари программасини, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари олдинга сурган вазифаларни бажаришга муносиб ҳисса қўшишга азми қарор қилдилар.

Улар ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини бундан буён ҳам қатъий ошириб бориш, давлат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш, 1983 йил планлари ва социалистик мажбуриятларининг сўзсиз бажарилишини таъминлашни ўзларининг биринчи галдаги вазифалари деб ҳисоблайдилар.

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАР КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАР КОЛЛЕКТИВЛАРИДА, ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТАСИНИНГ МЕҲНАТ ИНТИЗОМИНИ МУСТАҲКАМЛАШ МАСАЛАЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН 1983 ЙИЛ 21 ЯНВАРЬ СОНИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети «Совет Ўзбекистони» газетасининг меҳнат интизомини мустаҳкамлаш масалаларига бағишланган 1983 йил 21 январь сони тўғрисида» қарор қабул қилди.

Қарорда қайд этиб ўтиладики, «Совет Ўзбекистони» газетаси 1983 йил 21 январь сонини партия, давлат ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш масалаларига тўла-тўкис бағишлади. «Онгли, коммунистик интизом» сарлавҳали бош мақолада, Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Б. Жўраеванинг, Элликқалъа районидаги «Москва» совхози механизатори, СССР Олий Совети депутати Ж. Бекжонованинг, Наманган пахта тозалаш заводи ишчиси А. Мирзаевнинг, партия, хўжалик органлари раҳбарларининг мақолаларида КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми талаблари асосида партия, давлат ва меҳнат интизомини янада мустаҳкамлашнинг актуал проблемалари кўтарилган. Мақолаларнинг авторлари кўпдан-кўп факт ва материаллардан фойдаланиб, ишлаб чиқаришдаги тартиб, меҳнатнинг яхши ташкил этилиши, коллективлардаги яхши социал-психологик иқлим, ҳар бир ходимга нисбатан юксак талабчанлик, социалистик меҳнат ва турмуш нормаларини ҳар қандай бузиш ҳолларига нисбатан муросасизлик — меҳнат интизомини мустаҳкамлашнинг асосий омиллари эканлигини таъкидлайдилар. Хўжасизликка, бракчиларга ва ношудларга, социалистик мулкни ўғирловчиларга қарши муросасиз курашиш — муҳим омилдир. Социалистик мусобақадан ва меҳнатга коммунистик муносабат ҳаракатидан, мураббийчиликдан, меҳнат ветеранлари ва ишлаб чиқариш новаторларининг тажрибасидан, ишчиларнинг йиғилишларидан, ўртоқлик судларидан, идеология воситалари ва қонун кучи орқали таъсир ўтказиш чораларидан интизомни мустаҳкамлаш ишида фойдаланиш масалаларига катта эътибор берилган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети «Совет Ўзбекистони» газетаси редакциясининг партия, давлат ва меҳнат интизомини янада мустаҳкамлаш проблемаларини ёритиш соҳасидаги ташаббусини маъқуллаб, газеталар ва журналларнинг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Телевидение ва радио эшиттириш Давлат комитетига республика партия, совет органларининг, жамоат ва хўжалик ташкилотларининг КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Пленумдаги нутқида баён этилган қоида ва хулосалар асосида партия, давлат ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш соҳасидаги кўп қиррали ишларини аниқ мақсадни кўзлаб батафсил ёритиб боришни топширди.

Корхоналар, қурилишлар, колхозлар, совхозлар, муассасалар ва ташкилотлар илғор коллективларининг бу соҳадаги тажрибасини кенг пропаганда қилиш, меҳнаткашларни меҳнатга социалистик муносабат ва коммунистик ахлоқийлик ленинча принциплари руҳида тарбиялаш, мавжуд камчиликларни кескин танқид қилиш, жамиятимизга зарар етказувчи ҳар қандай салбий ҳодисаларга қарши қатъият билан курашиш республика, область, шаҳар ва район газеталарининг энг муҳим вазифаларидан биридир.

Фақат юксак партия, давлат ва меҳнат интизоми билан, самарали ва сифатли ишлаш билан, барча резерв ва имкониятлардан фойдаланиш билан совет кишиларининг фаровонлигини янада оширишга, мамлакатимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлашга эришиш мумкинлигини тушунарли тилда ишонарли тарзда кўрсатиб бериш зарур.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети область, шаҳар, район партия комитетларига, бошланғич партия ташкилотларига матбуот материалларини чуқур таҳлил этишни, улар юзасидан ўз вақтида чора кўришни, ишлаб чиқаришдаги ва турмушда интизом ҳамда тартибни заррача бўлсада бузиш ҳолларига қарши курашни идеологик таъсир ўтказишнинг ҳамма воситалари ёрдамида кучайтиришни, барча меҳнаткашларнинг куч-ғайратларини ўн биринчи беш йилликнинг учинчи, марказий йили планлари ва социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажаришга сафарбар этишни тавсия қилди.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетида

НАМУНАЛИ РАЙОН УЧУН

Тошкентнинг 2000 йиллигига тайёргарликни назорат қилиш бўйича шаҳар комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Уни Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари Г. М. Саркисов олиб борди.

Пойтахтимизнинг Ленин районида турар жой ва маъмурий биноларнинг олд томонларини ремонт қилиш, намунали микрорайонлар барпо этиш ва ободонлаштириш бўйича муайян ишлар қилинди. Пролетар, Т. Шевченко, Ленин, Железнодорожная, Першин, Стародубцев кўчалари, Қуйлиқ-1 массивидаги уйларнинг ташқи томонлари янгиланди. Бундан ташқари 47 та уйнинг ҳовлиси ободонлаштирилди, қўшимча дарахт кўчатлари ўтказилди, суғориш тармоғи тозаланди.

Бироқ районда белгиланган тадбирларга мувофиқ ҳамма иш қилинган, деб бўлмайди. Энг муҳими эса бу ишлар комплекс олиб борилмаяпти. Шаҳар комиссиясининг аъзолари таъкидлаб ўтишганидек, белгиланган тадбирларни амалга ошириш, шунингдек ремонт ишларини ўтказиш муддатлари устидан қатъий назорат ўрнатиш лозим.

ҚАҲРАМОНЛАР ХОТИРАСИГА

Кеча Парадлар хиёбонида, Номаълум солдат қабридаги Мангу аланга олдида тантанали митинг бўлди. Уни Тошкент шаҳар комсомол комитетининг биринчи секретари С. Алиев очди. Митингда уруш ветеранлари, Тошкент комсомол-ёшлар коллективлари, пионер ташкилотларининг вакиллари иштирок этдилар. Улар бу ерга 1-комсомол-пионерлар пости штаби очилишига тўпландилар. Энди Мангу аланга олдида доимий пост бўлади. Шаҳар комсомол ва пионер ташкилотларининг энг яхши вакиллари ана шу ерда вахтада туриш фахрли ҳуқуқини қўлга киритадилар.

Митингда Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари М. Ф. Солдатов иштирок этди.

ТОҒ-ЧАНҒИ СПОРТИ БЎЙИЧА СССР КУБОГИ

СПОРТ БАЙРАМИ НИҲОЯСИГА ЕТДИ

Ғолиблар ҳурмат шоҳсупасига кўтариладиган ҳаяжонли дамлар ҳар қандай спорт байрамининг гултожисидир. Чимёнда бўлиб ўтган тоғ-чанғи спорти бўйича СССР Кубоги V ва VI босқич мусобақаларининг ғолибларини мукофотлаш маросими ҳам тантанали ўтди. Хотин-қизлар ўртасида Пермь областининг Чусово шаҳрида истиқомат қиладиган 18 ёшли динамочи Татьяна Великоредчанина ғолиб чиқди. Эркаклар ўртасида Усть-Каменогорсклик «Труд» кўнгилли спорт жамиятининг аъзоси Сергей Степанов биринчи ўринни эгаллади.

Чимёндаги янги тоғ трассасида бир қатор юқори натижалар кўрсатилди. Аммо Чимён турнири фақат юксак натижалар билан эътиборга сазовор бўлгани йўқ. Мана, СССР спорт комитетининг тоғ-чанғи спорти бўйича катта тренери, мамлакат тоғ-чанғичилари федерациясининг техник делегати Валентин Владимирович Темеровнинг фикри билан танишинг:

— Чимёндаги мусобақалар кутилганидан ҳам зиёда бўлди. Турнир юксак халқаро турнирлар даражасида ташкил этилди. Мусобақаларнинг ташкилотчилари ҳам, бу ерга ташриф буюрган тренерлар, судьялар, мутахассислар ҳам Чимёндаги СССР Кубоги мусобақаларини республикангиз биринчи марта қабул қилаётган халқаро турнир олдидан ўзига хос улкан репетиция деб ҳисоблар эдик. Энди ҳеч шубҳасиз Чимёндаги халқаро турнир ҳам юксак ташкилий ва спорт савиясида ўтади деб айтиш мумкин.

СУРАТДА: дақиқалар билан беллашиб.

Е. Ботиров фотоси.

ИШЧИ НОМИ МАҒРУР ЖАРАНГЛАР...

БИР КАСБДА 50 ЙИЛ

Яқинда Совет Армияси сафидан қайтиб, ўзим хизматдан олдин меҳнат қилган «Таштекстильмаш» заводининг қуювчилик цехига келиб ишни давом эттира бошладим. Бунинг боиси бор: шу цехда кўпгина мураббий ишчилар меҳнат қилишади, улар бизга ўхшаш ёшларнинг ҳақиқий устозларидир. Шулардан бири Александр Яковлевич Соловьевдир. Унинг ҳаёти ва меҳнати кўпдан бери мени қизиқтириб келарди. Мен унинг сермазмун меҳнат биографиясини ёритишга ҳаракат қилдим. Бундай кишилар биз ёшлар учун ҳамиша намунадир. Чунки коллективнинг ҳар бир ютуғида Александр Яковлевичнинг бевосита хизмати бор. Агар у ҳақда баҳоли қудрат ёзилган мақоламдан газета саҳифасида фойдалансангиз жуда хурсанд бўлардим.

Уни ҳар куни цехда кўрасиз. Гоҳо машинали қолиплаш участкасида, баъзан қуювчилар ёнида, яна бир қарасангиз стерженчилар билан бирга бўлади. Бу кексагина, ҳаракатчан киши, «Таштекстильмаш» заводи қуювчилик цехи касаба союз комитети раиси Александр Яковлевич Соловьевдир. Унга ишчилар турли масалалар, фикр-мулоҳазалар билан ҳамиша мурожаат қилиб туришади. А. Соловьевни масаланинг моҳияти қизиқтирмайди. Ким қандай иш билан олдига келмасин, қўлидан келганича ёрдам беришга ҳаракат қилади. Ҳатто энг муҳим ишларни тўхтатиб бўлса ҳам ишчиларнинг талабини қондиришга интилади. Шунинг учун бўлса керак Александр Яковлевичнинг ишчилар орасида обрўси катта. Унга ҳар томонлама ишонишади. Унинг иш тажрибаси катта — 51 йилдан бери қуювчилик цехида меҳнат қилиб келмоқда.

... Ўша йилларда бутун мамлакат бўйлаб стахановчилик ҳаракати кенг қулоч ёйганди. Бу — социалистик мусобақани авж олдириш йўли билан меҳнатни янгича ташкил этиш ва меҳнат унумдорлигини оширишда катта роль ўйнади. А. Соловьев цехда биринчилардан бўлиб ушбу ҳаракатга қўшилди. Кунлик нормасини икки-уч ҳисса ошириб бажара бошлади. Унинг издошлари кўпайиб, мазкур ҳаракат ишлаб чиқаришда яхши натижаларга олиб келди. Ойлик ва йиллик план-топшириқлар ҳам ортиғи билан адо этила бошланди.

1937 йили Александр Яковлевич қолипловчилар бригадасига мастер қилиб тайинланади. У ўзига билдирилган бу катта ишончдан руҳланиб, катта масъулият билан ишга киришди. Бригадада у мастер бўлгандан сўнг меҳнат интизоми анча яхшиланди. У етакчилик қилган бригада тез орада социалистик мусобақа илғорлари сафидан ўрин олди.

Немис-фашист босқинчилари Ватанимизга ваҳшийларча бостириб кириб, совет кишиларининг тинч ва осуда ҳаёти бузилган ўша машаққатли кунларда юзлаб саноат корхоналари душман қўлига тушмаслиги учун мамлакат ичкарисига кўчирилади. Улар орасида «Ростсельмаш» заводи ҳам бор эди. 1941 йилнинг декабрь ойида Тошкентга эвакуация қилинган заводнинг механика цехлари зудлик билан тикланди.

А. Соловьев ўша оғир кунларда туну-кун цехдан бир қадам нари кетмади. Керак пайтда ўзи оғир ишларни бажарди. Қуювчиларга яқиндан ёрдам берди...

Ҳалол, фидокорона меҳнат унга обрў-эътибор келтирди. У айни пайтда қуювчилик цехи касаба союз комитети раиси вазифасини шараф билан бажармоқда. Ўтган тўрт йил ичида касаба союз аъзолари сони 486 тадан ошди. Ишчиларнинг иш шароитини яхшилаш борасида бирмунча ишлар амалга оширилди. Ҳозирда цехнинг янги қўшимча корпуси қурилиб, ишга туширилиш арафасида. Социалистик мусобақа илғорлари сафи кенгайди. Буларнинг ҳаммасида қуювчилик цех комитети, қолаверса комитет раиси, кекса коммунист Александр Яковлевич Соловьевнинг хизматлари каттадир.

КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Коммунистик партияси XX съезди қарорларини муваффақият билан амалга ошираётган қуювчилик цехи коллективи шу кунларда социалистик мусобақани авж олдириб меҳнатда янгидан-янги ютуқларни қўлга киритмоқда. Цехда меҳнат интизоми яхши йўлга қўйилган. Коллектив яхлит интизом яратиш асосида меҳнат унумдорлигини ошириш учун курашмоқда. Александр Яковлевич эса бор тажрибасини ёшларга ҳормай-толмай ўргатмоқда.

Унинг босиб ўтган йўлига назар ташлар экансан беихтиёр ҳайратга тушасан киши. Ҳа, у ҳақиқатдан ҳам сермазмун умр кечирди, кўп ишларни қилиб улгурди. Партия ва ҳукуматимиз унинг меҳнатини муносиб тақдирлаган. У Меҳнат Қизил Байроқ ва «Ҳурмат белгиси» орденлари кавалери.

Диёримизда халқ фаровонлиги, жамиятимиз тараққиёти учун бутун умрини бағишлаганлар минглаб, миллионлаб топилади. Александр Яковлевич Соловьев эса ана шу миллионларнинг биридир.

Х. ОРТИҚОВ,
«Таштекстильмаш» заводининг қолипловчиси.

Тошкент шаҳар халқ контроли комитети ҳамда «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталари редакциясининг биргаликдаги рейди

3. ЁТОҚХОНА— ЖОНАЖОН УЙ

- **ЯХШИ НАМУНА БОР**
- **БИР РАЙОНДА ЖОЙЛАШГАН, ИШГА МУНОСАБАТ ЭСА ҲАР ХИЛ**
- **АСОСЛИ ТАЛАБЛАР**
- **МАИШИЙ ХИЗМАТНИНГ ТАШКИЛ ЭТИЛИШИ ОҚСАЯПТИ**
- **ИШ КАЙФИЯТИ ҚАЧОН БУЛМАЙДИ**

Иш кайфияти, интизом ва кадрлар қўнимсизлигига бевосита таъсир этувчи ётоқхоналардаги турмуш маданияти ва тартиб тўғрисида

Тошкент шаҳар қурилиш Бош бошқармасига қарашли уй-жой коммунал хўжалиги системасида 23 та ётоқхона бор. Уларда салкам етти минг киши истиқомат қилади. Биз уларнинг кўпларида бўлиб, яшовчиларнинг турмуши ва маиший ҳаёти билан танишдик.

Чилонзорнинг 20-кварталидаги 24-ётоқхона сиртдан қараганда шунга ўхшаш тўрт қаватли бинолардан фарқ қилмайди — буларнинг кўпларини ташқи кўриниши кўзни қувонтирмайди. Лекин бу ётоқхона ичкарисига кирсангиз, тозалик ва саронжом-саришталикни кўрасиз. Биз тарбиячи Фаина Александровна Развадовскаяни кутиб турар эканмиз кўргазмали агитация воситалари ва Тошкентнинг 2000 йиллигига бағишланган стенд билан танишдик. Бу ерда дискоклуб борлигини билиб олдик. Бошқа майда-чуйда қулайликлар ҳам бизга ёқди. Масалан, буфетнинг эрталаб соат 7 дан 9 гача ва кечқурун 16 дан 20 гача, душнинг соат 6 дан 9 гача ва 17 дан 23 гача ишлаши ёзиб қўйилган. Бу ерда яшовчи 355 киши тозаликни сақлашга ҳисса қўшаётганлиги ҳамма нарсада кўриниб турибди..

Бизнинг пойтахтимиз, унинг барча аҳолиси ажойиб сана — Тошкентнинг 2000 йиллигига тайёргарлик кўришяпти. «Бизнинг шаҳримиз — бизнинг фахримиз» — дейишди ўзларининг шаҳарликларга Мурожаатларида партия ва меҳнат ветеранлари, олимлар, ёзувчилар, педагоглар ва студентлар. Унда турар жойларда ҳам кўп ишлар қилиниши мумкинлиги ва зарурлиги айтилган. Бунда бизнинг актив ҳаётий позициямизга, бизнинг камчиликларга муросасизлигимизга кўп нарса боғлиқ.

Редакцияга келаётган ташаккурномалар оз эмас. Лекин Октябрь Революцияси номидаги заводнинг 6-ётоқхонасида яшовчи газетхонлардан бири ёзган каби мактублар ҳам келиб туради.

«...Ётоқхонада яшовчилар баъзан бир тўда безориларнинг дастидан ярим тунгача ухлай олишмайди. Завод раҳбарлари, касаба союз комитети бу тартибсизликларга панжа орасидан қарашяпти». Кейин автор ётоқхонада ҳеч қандай қулайлик — душ, кирхона ва бошқалар йўқлигини таъкидлайди. «Яхши уйқуга тўймаган кишилар унумсиз ишлашади, кайфиятлари бўлмайди, баъзан шу сабабли заводдан кетиб қолишади... Менинг эса кетгим йўқ, бу ерда 6 йилдан бери яшаяпман, лекин ётоқхона мен учун жонажон уй бўлаолмади».

Мактубда баён этилган ётоқхона бизнинг рейдимизга тўғридан тўғри тааллуқли бўлмаса ҳам, (биз бу гал қурувчилар ётоқхоналарини текширдик) лекин газетхоннинг сўзларидаги асосий фикр ғоят муҳим. Кишилар ётоқхоналарда тартиб ўрнатилмаётгани оқибатида ишдан бўшаб кетишяпти. Улар ўзларининг жонажон уйларида ўзларини унинг хўжайини деб ҳис этишмаяпти. Социалистик турмуш нормаларини бузаётганлар эса ўзларини эркин ҳис этишяпти.

Биз баъзан кадрлар қўнимсизлигига таъсир этаётган ишлаб чиқариш шароитларини диққат билан таҳлил этамиз. Бош сабаб эса унинг ёнгинасида қоляпти — бу кишиларнинг ноқулай яшаш шароитидир. Яна қурувчилар ётоқхоналарига қайтайлик. Энди фақат Чилонзорнинг 20-кварталига эмас 8-кварталига борамиз. Бу ердаги аҳвол кишини унча қувонтирмайди.

...Тошкент қурилиш Бош бошқармасининг 18-ётоқхонаси. Бу ерда салкам 380 киши яшаяпти. Бу ерда яхши йигитлар туришади — ҳам ишлашади, ҳам ўқишади. Бир сўз билан айтганда, ҳамманинг вақти ҳисобли. Шунга қарамай улар телевизор кўриш, китоб ўқиш, дарс тайёрлашга вақт топишяпти. Дам олиш куничи? Афсуски, озиқ-овқат тўғрисида қайғуришлари керак — буфет ишламайди.

— Мен бу ётоқхонада армияга кетмасимдан олдин ҳам яшаганман. Ўшанда буфет эрталаб ишларди, — дейди 70-қурилиш бошқармаси бетончиси Низомиддин Камолов. — Ҳозир эса фақат кечқурун ишлайди. Мен ТошДУ математика факультетининг 3-курсида ўқийман. Ётоқхонада ҳамма нарса ёмон деб бўлмайди, лекин энг муҳими қулайлик йўқ.

Бу нарса кўриниб турибди. Бурчакда ишдан чиққан пианино турибди. Унинг синган оёғи ёнида ётибди. Бу ерда яшовчиларнинг айтишларича газеталарни олиб келиш ёмон аҳволда...

Ётоқхонада яшовчиларнинг ўзларига ҳам мулоҳазаларимиз бор. Ётоқхона деразалари марказий кўчага қараган бўлиб улар ётоқхона тўғрисида дастлабки тассавурни беради. Ана шу «тасаввур»ни чиқиндилар уюми — сутдан бўшаган пакетлар, қоғозлар, сабзавот пўчоқлари уйғотиши ачинарли.

Шайхзода кўчасидаги 16-ётоқхона Чилонзорнинг 11-кварталида жойлашган. Эътиборимизни биринчи бўлиб тортган нарса лифтнинг ишламаслиги ва лифтёрнинг йўқлиги бўлди. Комендант Любовь Ивановна Сурминанинг айтишича бинони ремонт қилиш бошланган. Тўғри бино ремонт қилиниши керак. Ҳозир коридорлар қоронғи, ваннахоналардан чакка ўтяпти, кирхона йўқ. Хоналарнинг совуқ бўлиши электр иситкичларни ишлатишга мажбур этяпти.

Буфетнинг иши яхшиланиши лозим. Бу ерда озиқ-овқатлар ассортименти ёмон. Биз буфетчи Лариса Ҳайдарованинг ишидан норози эканликларини ҳам эшитдик. У ҳеч қандай сабабсиз ишга келмай қолиши мумкин экан.

22-ётоқхонадаги аҳвол ҳам бундан яхши эмас. Унинг эшиги ёнига бу жой ётоқхона эканини билдирувчи тахтача осиб қўйилмаган. Комендант Кривих Любовь Фёдоровна биз билан сўзлашишни истамади. Ҳолбуки у бизни 16-ётоқхонада кўрган эди. Нима ҳам қилардик, кишини мажбуран хушмуомала қилиш қийин. Қоровул Надежда Александровна Зуевага раҳмат. «Афсуски, постимни ташлаб кетолмайман...» дея бизни юқори қаватларга кузатиб чиқди. Лифт бу ерда ҳам ишламаётган эди. Хоналар қўшни 16-ётоқхонадагидан анча совуқ. 63-қурилиш бошқармаси прораби Любовь Николаевна Гончаренко яшаётган биринчи хонада электр иситкич турибди. Бошқа хоналарда ҳам аҳвол шундай. Сувоқчи Анастасия Николаевна Алексеева биз билан йўл йўлакай суҳбатлашиб, душдан қочиб чиққанлигини айтди. Тўғрида, душда совуқ сув бўлмай, фақат қайноқ сув бўлгач, у ерга ким кирарди.

Ётоқхоналар санитария-техника хўжалиги ишидаги нуқсонлар ҳақида ҳар йили гапирилади ва ёзилади. Кўпгина мулоҳазалар қоғоздагина қолиб кетяпти. Конкрет айбдорлардан жавоб беришни талаб қилиш пайти келди. Ётоқхона советлари нега ишламаяпти, комендантлар, тарбиячилар, инженерлар нима қилишяпти. Кўпгина ётоқхоналарда душхоналар ёмон ишлаётган бўлса, кранлардаги вентиллар йўқ бўлса, газ плиталари ишламаётган бўлса ким жавоб бериши керак...

Бунинг учун Бош бошқарма бошлиғи ўринбосари Қ. А. Солиҳов, уй-жой коммунал хўжалиги бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Ф. Насибуллин, «Главташкентстрой» маиший бўлимининг бошлиғи Г. С. Афонин, кадрлар ва маиший хизмат бошқармаси бошлиғи А. А. Демьянова жавоб беришлари керак.

Партия, меҳнат ветеранлари, ёзувчилар, педагоглар, ёшларнинг «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталарида босилган «Бизнинг шаҳримиз — бизнинг фахримиз» Мурожаатида шундай дейилган: «...кишиларни қатъий тартибга чақириб қўйиш керак. Аммо кўп ҳолларда биз шундай қиламизми? Кўникиб қолганмиз, муроса қиламиз...» Уй-жой коммунал идоралари ҳам, уй-жой коммунал хўжалиги бошқармаси ҳам, Бош бошқарма ҳам ётоқхоналардаги нуқсонларга кўникиб қолишган. Ўз қўлимиз билан яратилган жамоат мулкига бепарво қараш мумкин эмас, ахир.

И. ОРИПОВ,
1-уйсозлик комбинати бетончилар бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Давлат мукофоти лауреати, Тошкент шаҳар Советининг депутати.

Г. МЕЗНИКОВ,
марказлашган усулда юк ташиш тресги 127-автокорхонаси ҳайдовчилар бригадири, меҳнат ветерани.

А. УСМОНОВ,
шаҳар халқ контроли комитетининг штатсиз инспектори.

Э. АДАИКИНА,
М. МУРОДОВ,
Р. ФАЙЗУЛЛАЕВ,
«Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталари мухбирлари.

(Давоми бор).

СУРАТЛАРДА: 35-ётоқхона ошхонасидаги кранлар ана шундай «чирой»га эга. Комендант К. М. Лигай ва ётоқхоналар бўйича инженер Н. Е. Карцева бундай аҳволни ҳар куни кўришса ҳам кранларга вентиллар ўрнатилмаяпти.

22-ётоқхонани жорий ремонт қилиш ишлари декабрь ойида тугалланган. Тўққиз қаватли бинога бир кириб кўринг—сиз бу ерда айқаш-уйқаш бўлиб ётган ҳамма нарсани — ванналар, унитазларни кўрасиз. Ётоқхона эшиги ёнига эса қурувчилардан қолган бочкалар, челаклар ва бошқа ашёлар уюб қўйилибди. Булар қачонгача йўлакни безаб туриши ҳеч кимга маълум эмас.

Ҳ. Мирзакаримов фотолари.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

РЕКОНСТРУКЦИЯ ТУГАЛЛАНДИ

СОФИЯ. Болгария қора металлургиясининг энг йирик корхонаси бўлган Кремековдаги Л. И. Брежнев номли металлургия комбинатининг биринчи домна печини реконструкция қилиб бўлинди. Бу ерда олинган дастлабки тонна чўянни анализ қилиб кўриш натижасида у ғоят сифатли эканлиги аниқланди. Печнинг унумдорлиги ҳам анча ошди. Эндиликда печда ҳар кеча кундузда 200 тонна кўп чўян эритилмоқда. Айни вақтда хизмат кўрсатувчи ходимлар қисқартирилгани йўқ. Комбинат қувватини янгилашда болгариялик металлургларга совет мутахассислари бевосита ёрдам бердилар.

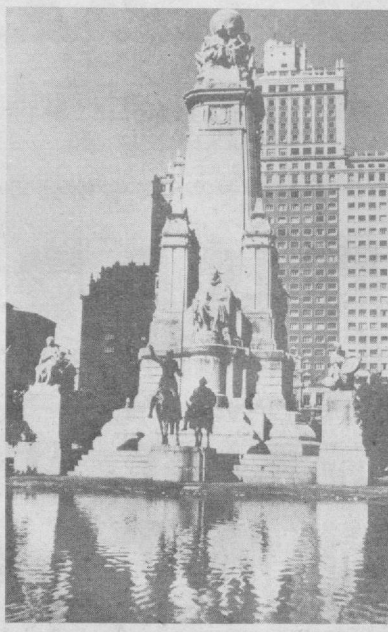

СУРАТДА: бу ёдгорлик Испанияда энг оммавий ёдгорлик ҳисобланади. Ёзувчи Сервантес ўз қаҳрамонлари Дон Кихот ва Санчо билан.

Камера пресс — ТАСС фотоси.

Масъулиятли вазифа

АДДИС-АБЕБА. Революцион Эфиопия хотин-қизлар уюшмасининг раиси Абезаш Вольде-Микаэль қуйидагиларни айтди: Эфиопия революцияси мамлакат хотин-қизлари олдида иқтисодий, сиёсий ва социал ҳаётнинг турли соҳаларида тўла ҳуқуқли иштирок қилиши учун кенг имкониятлар очиб берди. Ҳозирги вақтда хотин-қизлар барча меҳнаткашлар билан биргаликда социалистик жамиятнинг мустаҳкам негизларини барпо этишга катта ҳисса қўшмоқдалар.

Абезаш Вельде-Микаэль бугун бу ерда бўлиб ўтган матбуот конференциясида сўзга чиқиб, Эфиопия меҳнаткашлар партияси ташкилот комитетининг яқинда ўз ишини тамомлаган II съезди хотин-қизлар ташкилоти олдига янги масъулиятли вазифалар қўйганлигини айтди.

Сердаромад жой

Американинг Пенсильвания штатидаги Милфорд шаҳарчасида истиқомат қилувчи Маржори Хоуэй уйи ойнаси тагида эшитилаётган қаттиқ шовқин-суронидан эрта тонгда уйғониб кетди. У кўчага қаради-ю, ҳайратдан қотиб қолди. Яқингинада унинг уйи ёнида ташкил этилган боғчада тўс-тўполон ҳукм сурарди. Майдонча ўртасида катта рефрижератор. Ундан турли-туман гўшт маҳсулотлари туширилмоқда. Бу воқеага ўн йилдан ошди. Шундан бери бу ерга келиб кетаётган устига сабзавот маҳсулотлари ва турли туман озиқ-овқатлар ортилган машиналарнинг кети узилмайди.

М. Хоуэй бир куни ойнадан қараса йўл четидаги кўм-кўк чим устида сотишга олиб келинган товуқ ва ўрдаклар «сайр» қилиб юришибди. Бу манзарани кўриб аёл жуда ранжиб кетди. Ахир бу ерда кечқурунлари оз мунча кишилар ҳордиқ чиқаришармиди?

Бир куни — деди «Интернэшнл Геральд трибюн» газетаси мухбири билан суҳбатни давом эттириб М. Хоуэй, —томорқамда Американинг ҳарбий самолёти пайдо бўлиб қолди. Кейин билсам, бу самолёт йўл айланма бўлгани учун машинадан қулаб тушган экан.

Эндиликда бу майдон энг сердаромад жойга айланган. Савдо-сотиқ қизигандан қизиб бораяпти. Бу ердан ҳар куни тахминан 3 мингдан ортиқ юк автомобиллари ўтиб туради.

«Аъло баҳога топширилди»

КОБУЛ. «Банаи» давлат қурилиш компанияси 1982 йил мартдан 1983 йил мартигача давом этадиган афғон йилида Афғонистон пойтахтида совет фани ва маданияти уйи, Кандаҳорда 200 ўринли шаҳар касалхонаси, «Афғонфильм» киностудиясининг маъмурий биносини ва бошқа объектларни муваффақиятли қуриб битказди.

1967 йилда ташкил этилган «Банаи» компанияси ҳозирги вақтда энг катта, яхши жиҳозланган корхона бўлиб қолди. 1978 йилги Апрель революциясидан кейин АДРда мамлакатнинг турли вилоятларида уй-жойлар, янги саноат ва қишлоқ хўжалик объектлари, давлат муассасалари қурилиши жадал суръатлар билан авж олдирилди.

Ҳозирги вақтда корхонада 1100 қурувчи бўлиб улар «банаи» компаниясининг катта обрўси ва меҳнатини қадрлайдилар. Қобул ҳисоблаш маркази биносини, Кандаҳорда катта дон омборини, Қобул университети ўқитувчиларининг оилалари ҳамда АДР пойтахтидаги районлардан бирида 500 оила учун турар-жойларни комиссия «аъло баҳога» қабул қилди.

ОЛМОС УЧУН «ПАСПОРТ»

Ғарбда жиноятчилик ҳаддан ташқари ошиб кетди. Уни фош этиш учун турли методлардан фойдаланилмоқда. Айниқса тартиб посбонларини тилла буюмлар ва қимматбаҳо тошларнинг ўғирланиши қаттиқ ташвишга соляпти. Чунки йўқолган тошларни топиш, топганда ҳам худди шу буюм чиндан ҳам йўқолганлигини исботлаш қийин бўляпти. Сабаби бу тошларнинг ҳаммаси бир-бирига жуда ўхшашиб кетади.

Американлик физиклар Роберт де Бриз ва Рой Тефтлар ишлаб чиқарилаётган ана шу қимматбаҳо тошларга оригинал муҳр босишни тавсия этдилар. Улар тошларга кўзга кўринмас белги туширишни маслаҳат беришяпти. Бу ишни фақат интеграль жадвалларни ионлар йўли билан қайта ишловчи аппаратлар ёрдамида бажариш мумкин. Бунинг учун олмосни бир қисмига турли ҳарфлар ёки число ёзилади. «Ион белгилари» тош сатҳига унчалик чуқур ботмайди. Бу белги бриллиант баҳосига заррача ҳам таъсир этмайди. Чунки у киши кўзига мутлақо кўринмайди. Агар ўша тош жун латта билан ишқаланса унда электр заряди ҳосил бўлиб, бу зарядлар ёрдамида тошдаги белгиларни аниқ кўриш мумкин бўлади.

Шундай қилиб янги техника ёрдамида ҳар бир олмос ўз шахсий «паспорти»га эга бўлади.

ҒАЙРИҚОНУНИЙ ҚАРОР

ДАМАШҚ. Исроилнинг босқинчи маъмурлари Иордан дарёсининг ғарбий соҳилини ўзиники қилиб олишга қаратилган сиёсатни давом эттирмоқдалар. Бу ерда олинаётган хабарларга кўра, Наблус шаҳри чеккасидаги араблар яшайдиган бешта қишлоқ аҳолисига Тель-Авив маъмурларидан маълумотнома топширилди. Маълумотномада яқин вақт ичида деҳқонлардан 28 минг донум (бир донум 0,1 гектарга тенг) ер мусодара қилиниши айтилган. Босқинчилар ўзларининг ғайриқонуний қарорини ҳатто асослашни ҳам лозим топмаганлар.

Наблусда исроилликларнинг ўзбошимчаликларига қарши кўп минг кишилик норозилик намойиши бўлиб ўтди. Ғарбий соҳилда босқинчиларга бўйсунмаслик кампанияси кучайтирилмоқда. Бунда фаластинлик деҳқонлар, студентлар ва мактаб ўқувчилари, ўқитувчилар, араб муниципалитетларини н г хизматчилари иштирок этмоқдалар.

СУРГУН ҚИЛИНДИ

БУЭНОС —АЙРЕС. Ўтган йилнинг ноябрь ойида Пиночет охранкаси томонидан қамоққа олинган уч нафар чилилик коммунистни ҳарбий фашист режими мамлакатнинг совуқ шимолий районларига сургун қилди. Улар бир неча йил давомида инсон ҳаёти учун зарур бўлган энг оддий шарт-шароитлардан маҳрум этилган жойларда назорат остида бўладилар.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»ДА БОСИЛГАНДАН КЕЙИН

«Онани нега ўкситдилар»

Газетамизнинг 1982 йил 17 сентябрь сонида босилган «Онани нега ўкситдилар!» сарлавҳали танқидий мақола ёдингизда бўлса керак. Бу мақолада ҳомиладорлик отпускасидан қайтиб, ўз иш жойига эга бўлолмаган Куйбишев ошхоналар трестига қарашли 20-ошхона идиш-товоқ ювувчиси Н. Солиева ҳамда Тошкент тўқимачилик комбинати 1-йигирув-тўқув фабрикасининг ишчиси М. Мансуровага нисбатан қилинган ноҳақликлар, уларнинг оналик ҳуқуқи оёқ ости қилинганлиги ҳақида сўз юритилганди.

Ушбу мақола бўйича редакция Ўзбекистон ССР Савдо министрининг ўринбосари, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети умумий овқатланиш бошқармаси бошлиғи Р. Ўрозбоевдан, Куйбишев район ошхоналар тресги директори А. Юрьевдан, Тошкент тўқимачилик комбинати 1-йигирув-тўқув фабрикаси партия комитети секретари Т. Р. Бихнодан жавоблар олди. Бу жавобларда мақолада келтирилган танқидий фактлар текширишда тўла тасдиқланганлиги таъкидланган.

Куйбишев район ошхоналар трестига қарашли 20-ошхона зал мудири Н. Левицкая ходимларга қўпол муомалада бўлиб келган, ошхона директори А. Ҳамидуллаев коллектив ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни бўшаштириб, юборган, ходимларнинг истак ва талабларига совуққонлик билан қараган. Бунинг учун Куйбишев район ошхоналар трести директорининг махсус буйруғи билан ошхона директори А. Ҳамидуллаевга қаттиқ виговор эълон қилинди, зал мудири Н. Левицкая уч ой муддатга лавозимидан пасайтирилди.

Вазифасидан қонунга хилоф равишда четлаштирилган идиш-товоқ ювувчи Н. Солиева яна эски вазифасига таклиф этилди. У ишлашга розилик билдирди.

Мақола Куйбишев район ошхоналар трестида, Тошкент шаҳар умумий овқатланиш бошқармасида барча трест ва корхоналарнинг раҳбарлари иштирокида муҳокама қилинди. Бундан ташқари барча ошхона трестлари, ресторанлар трестига мақолани коллективларда ишлаб чиқиш топширилди.

Умумий овқатланиш бошқармаси мутахассислари бригадаси Тошкент трактор заводи ошхонасидаги кундузги ва кечки сменадаги овқат сифати, ассортименти ва хизмат кўрсатиш маданияти аҳволини текширди. Текшириш, натижасида шу нарса аниқландики, ишчиларни овқатлантириш асосан қониқарли ташкил этилган. Шу билан бирга ошхона ишида камчиликлар ҳам бор. Текшириш натижасида бу камчиликларни бартараф этиш бўйича тадбирлар белгиланди. 20-ошхона иши Куйбишев район ошхоналар трести ва Тошкент шаҳар умумий овқатланиш бошқармаси назоратига олинди.

«Онани нега ўкситдилар!» мақоласи Тошкент тўқимачилик комбинати 1-йигирув-тўқув фабрикаси партия комитети мажлисида муҳокама қилинди. Ишчи М. Мансуровага эътиборсизлик билан, қўпол муомалада бўлганлиги учун ишлаб чиқариш мудири Т. Н. Поповага виговор эълон қилинди. Ишлаб чиқариш бошлиғи Р. Т. Алимуҳамедовга М. Мансурованинг илтимосини қондириб, илгариги иш жойини сақлаш, турар жой масаласини ҳал этиш таклиф этилди.

Ҳозирги вақтда М. Мансурованинг ишидан шикояти йўқ, маиший шароити яхшиланди. Унинг оиласига Б. Хмельницкий кўчасидаги ётоқхонадан икки хона ажратиб берилди, квартира олиш учун навбатда турибди.

Иккинчи жаҳон урушидан кейин Ғарбий Европада ишсизлар сони 10 процентдан ошиб кетди. Жумладан, биргина Бельгияда меҳнатга лаёқатли кишилар орасидаги ишсизлар сони мамлакат аҳолисининг 14.8 процентини ташкил этади. Айниқса «ортиқча кишилар» 17 ёшдан 24 ёшгача бўлган ёшлар орасида кенг тарқалган.

СУРАТДА мана бу ёшлар турли мамлакатлардан Брюсселдаги Европа Иқтисодий Ҳамжамиятининг штабквартираси биноси олдига ўзларини иш билан таъминлашни талаб этиб келишган.

ТАСС фотохроникаси.

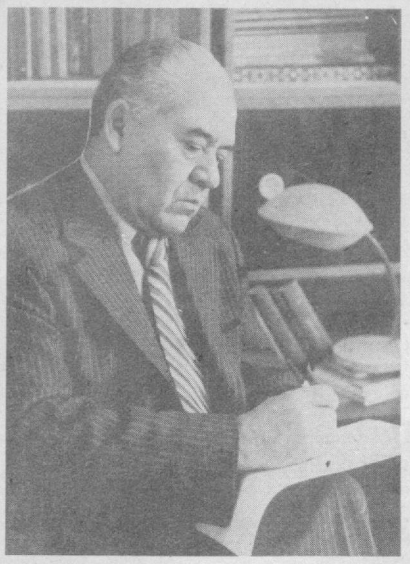

Ҳамид ҒУЛОМ,

Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси, СССР Давлат мукофоти лауреати.

ТОШКЕНТ ТАРОНАСИ · КОНКУРС

ЯНГИ БОШЛИҚ

(ҲИКОЯ)

100-қурилиш трестининг секретарь-машинисткаси Лаълихон Каримова эртага ишга барвақт боришга ва янги бошқарувчини қоидали кутиб олиб, биринчи кунданоқ унинг эътиборини қозонишга аҳд қилди.

Лаълихон «қоидали кутиб олиш» деган иборани ўзича тушунади. Аввало, пардоз жойида бўлиши, қадди-бастига ёпишиб турган замонавий либоси дафъатан кўзга ташланиши, қабулхона ҳам орасталаниб, биллур гулдондаги тўрттагина атиргул ғунчаси товланиб туриши керак.

Лаълихон қўлидаги илон кўзидай жажжи олтин соатига қаради: чораккам ўн бир... Хона бурчагидаги рангли телевизорда «Қидирувни билармонлар олиб боришади» номли кўп серияли фильмнинг навбатдагиси кўрсатиляпти. Нечундир Лаълихоннинг бадани увушиб, кўзи тинди. У телевизорни беихтиёр ўчириб, трюмо устидаги қутичадан битта уйқу дори олиб, тилининг устига қўйди-да, жимжимадор қадаҳдаги пепсиколадан хўплади.

Кейин у ўзини тошойнага солиб, кўзгудаги гўзалга синчков тикилди. Бинафшаранг гулдор халатда оппоқ юзли, қуралай кўзли, қошлари текис терилган, киприклари қуюқ, бўйдоргина жувон маъюс бир қиёфада кўринди.

Ҳа, маъюс... Нечун шод бўлсин? Унинг қадрдони —эски бошқарувчи энди йўқ. Бугун трест коллективининг умумий йиғилишида Министрлик контроль-тафтиш бошқармаси комиссиясининг акти ўқиб эшиттирилди. Актда айтилишича, трестда меҳнат интизоми муттасил бузилиб келган, техникадан унумсиз фойдаланилган, қурилиш материали талон-тарож қилинган, натижада иш издан чиққан, планлар бажарилмаган.

Министрнинг шу акт асосида трест бошлиғи Тўлқин Турсуновни ишдан бўшатиш ва унинг ўрнига Собир Комиловни тайинлаш тўғрисидаги буйруғи ўқиб эшиттирилгач, йиғилишни олиб борган министр ўринбосари Кабиров янги бошқарувчини коллективга таништирди.

Орқароқ қаторда, нечундир гоҳ оқариб, гоҳ қизариб ўтирган Лаълихон янги бошқарувчига зимдан тикилди: ёши қирқ иккида, кўзлари чақноқ, қошлари қуюқ, тўсдай тимқора сочи текис таралган, елкадор барваста йигит... Шаҳарда донг таратган 159-трестда ўн йил прораб бўлиб ишлаган, ўтган йили бош инженерлик вазифасига кўтарилган экан. Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган. Лекин, Қабиров Комиловнинг оилавий аҳволи ҳақида чурқ этиб оғиз очмади...

Лаълихон бутун елкасини қоплаган қалин сочини йиғиштириб, бошига чамбарак қилиб тугди, севимли француз атридан қулоқлари, бўйни ва сийнасига суртиб, кровать бошидаги тунги чироқни ёқди-да, шипдаги қандилни ўчирди... Кейин оппоқ ўрнига кириб, узун оёқларини юмшоқ тўшаги бўйлаб секингина чўзди.

Уйқу дори ҳадеганда таъсир қилабермагач, у кеча ўқий бошлаган китобини — Мопассаннинг «Азизим» романини олиб, тўхтаган еридан ўқий бошлади. Лекин, шахло кўзлар хатдаю, хаёл бошқа ёқларда...

«Тўлқин ака ҳозир қаерда экан?» — Ўзига ўзи савол берди Лаълихон.

У йиғилиш тугагач, министр ўринбосари ва янги бошқарувчи билан кабинетига кириб кетди. Лаълихон қабулхонада қош қорайгунча ўтирди. Лекин, улар чиқмадилар. «Бир-бирларига иш топшираётган бўлса керак», — ўйлади Лаълихон ва Турсунов билан кечроқ учрашишдан умидвор бўлиб, уйига кетди.

Унинг бундай умидвор бўлишга асоси бор. Мана беш йилдирки, булар доим бирга. Айниқса, Турсунов иши юришмаган, ёки раҳбарлардан даккига учраган, танқид этишган кунлари албатта Лаълихоннинг квартирасига келади, ўзи яхши кўрган арман коньягидан ичиб, музика эшитиб, ёзилиб кетади. Ҳа, бу квартирани котибасига Турсунов олиб берган. Бу хонадаги жиҳозлар ҳам — унинг совғаси, ҳатто Лаълихоннинг қўлидаги жажжи олтин соатчаси ҳам...

Лаълихон Турсуновнинг бугун, бошига оғир кун тушганда албатта келишига заррача шубҳа қилмади, дастурхон ҳозирлаб кутди. Бинобарин, у Турсуновга бу оқшом қанчалик керак бўлмасин, Турсунов ҳам унга ниҳоятда зарур: Лаълихон энди нима қилиши керак? Трестда янги бошлиқ қабулхонасида ишлайберсинми, ёки Турсунов уни ўзи билан бошқа ишга олиб кетадими?

Турсунов келмади. Мана, тун, соат ўн бир. Турсунов ақалли телефон ҳам қилмади. У аллақачон уйига, хотин, бола-чақасининг олдига кетган. Демак, ҳаммаси тамом. Лаълихон мададсиз, ёлғиз қолди. Унинг олдида фақат битта йўл бор: эрталаб трестга барвақт етиб боради, янги бошқарувчини қоидали кутиб олади.

Лаълихон будильникни соат еттига тўғрилаб буради ва чироқни ўчириб, кўрпа ичига бурканди.

Эндигина ўттиз икки ёшга кирган бу сулув жувон уйқу дорининг чала таъсири остида ўз ҳаётини: савдо ходими Азимжонга турмушга чиққач, чала қолиб кетган ўқишини, Азимжон чайқовчиликда қўлга тушиб қамалиб кетгандан кейин Тўлқин ака билан танишиб, унинг трестига ишга киргани ва Азимжоннинг ота-онаси келинининг эгри оёқ олишини сезиб уйидан қувгач, Тўлқин ака олиб берган квартирага кўчганлиги, уч-тўрт йиллик кайф-сафо ва ниҳоят ,кутилмаганда бугун бошининг тақ этиб деворга урилганини алғов-далғов эслаб, алламаҳалгача ўрнида тўлғаниб ётди. Қачон уйқуга кетди, будильник жиринглалими, йўқми, яхши эслай олмайди, аммо чўчиб уйғониб, чироқни ёқдида, соатга қаради: чораккам саккиз.

Трестда соат саккизда иш бошланади. Янги бошқарувчи ҳам албатта, етиб келади. Балки секретарь-машинистка ҳали ухлайди.

Лаълихон сакраб ўрнидан турди-да, кечаси чироғи ўчмай қолиб кетган ваннахонага кирди. Илиқ душ қабул қилиб, сочини тараб боғлади, ҳарир оқ батис ички кийимлари устидан тор жинси шими, оқ кофтасини кийди, йилтироқ қора сумкасини елкасига осди, қорамтир шишадаги пепсиколадан биллур қадаҳни тўлдириб симирди-да, баланд пошнали амиркон туфлисини оёқчаларига илиб, автомат қулфли эшикни тарақлатиб ёпганча йўлакка чиқди. Тўққиз қаватли иморатнинг еттинчи қаватида туришига қарамай, лифтни кутмасдан, бетон зиналардан пастга интилди.

У катта кўчага чиққанда кенг майдон этагида, маданият ва истироҳат боғининг дарбозаси ёнидаги минорада улкан соат бир марта жаранглаб занг урди. Лаълихон ўша томонга қараб, соат милининг 8.15 да турганини кўрди. Меҳрибон Тўлқин аканинг сўзлари эсига тушди: «Шаҳар транспортида қийналманг, жоним, таксида юринг!».

Лаълихон йўлакдан кўчага ўтиб, бирин-кетин елиб бораётган енгил машиналарга қўл кўтара бошлади. Шулардан бири тўхтади. Лаълихон шофёрнинг ёнига ўтириб, трест адресини айтди ва машина юриб кетгач, сумкасидан ойнак олиб, пардозига киришди: юзига упа сурди, лабини бўяди, қошлари ва чекка сочларини тарали. Ҳуснидан кўнгли тўлди шекилли, миййиғида кулиб қўйди.

У трест ҳовлисига кириб келганда ҳар кунги иш, одатдаги югур-югур авжида эканлигини кўрди: прораблар, бригадирлар янги олган иш нарядлари билан қатор турган машиналар олдига келишади, кабиналарга чиқиб ўтиришади, шофёрлар моторларни юргизишади, вағир-вуғур, шовқин-сурон, бақириқ-чақириқлар...

Лаълихон ҳовлини кесиб ўтиб, икки қаватли идора биносининг ланг очиқ эшигидан кирди ва зинадан юқорига кўтарилиб, йўлакда беихтиёр тўхтаб қолди: ҳар кун эрталаб кутувчиларга тўлиб кетадиган йўлак ҳам, бошлиқнинг қабулхонаси ҳам, бўм-бўш, умуман ҳаммаёқ сув сепгандай жимжит. У нечундир оёқ учида аста юриб, қабулхонага, яъни ўзи ишлайдиган кабинетга кирди ва қора дермантин қопланган баланд эшик тагига бориб, ичкарига қулоқ солди: янги бошқарувчи аллаким билан ғўнғир-ғўнғир гаплашяпти.

Девордаги соат бирин-кетин тўққиз марта занг урди. Лаълихон турган ерида ҳайкалдай қимирламай эшитди. Бу зангларнинг ҳар бири унинг қалбини тешиб ўтгандай бўлди. Демак, биринчи кун ишга бир соат кечикди. Ҳозир қора эшик очилади, янги бошлиқ чиқиб келади, урушмайди, сўкмайди, фақат бир варақ оқ қоғоз тутади-да, ишдан бўшаш ҳақида ариза ёзишни талаб қилади.

«Наҳотки? — Лаълихон сал ўзини босиб олиб, сумкасини ёзув столи устига қўяркан, ўз-ўзига савол берди: — «Гўзаллик, назокат, ноз олдида бош эгмаган эркак борми? Йўқ!».

Лаълихон машинка устидан ғилофни олиб, чангини пуфлаб чала учирди ва юмшоқ креслога ўтириб, хаёлига келган гапларни бир варақ қоғозга чиқиллатиб тушира бошлади:

«Эски бошлиқ соғомонмикан!

Янги бошлиқ меҳрибонмикан!»...

Шу пайт қора эшик тарақлаб очилиб, кадрлар бўлимининг бошлиғи Маликжон бир даста папкани қўлтиқлаганча ҳовлиқиб чиқди. У эшикни ёпишга ёпдию, унга беихтиёр суялиб, ичичидан уфлаб юборди.

— Ҳа, қўшни, тинчликми? — Лаълихон Маликжонга синчков тикилди ва қатор телефон аппаратлари ёнидаги бўш гулдонга ишора қилди: —Гул қани?

Лаълихон «қўшни» деганда Маликжоннинг қабулхона ёнидаги кабинетда ишлашини назарда тутган ва «Гул қани?» деб савол берганида қўшнининг ҳар кун эрталаб ҳушомад учун икки жуфт атир гул келтиришини эслатган эди.

— Э, мен нима ғамда-ю!..— Маликжон қўлидаги папкаларни машинка ёнига қўйиб, Лаълихоннинг қулоғига аста шивирлади. — Иш чатоқ!.. Ёмон олди!.. Юрагимни суғуриб ташлади!.. Урушмади, бақирмади, мулойим гапирди. Лекин қаттиқ эзди.

— Ҳеч нарса тушунмадим. Очиқроқ гапиринг!— Лаълихон ёнидаги креслога ишора қилди. Маликжон яна уфлаб ўтиргач, секин сўради:— Аввало менга айтинг: нега бугун идора жимжит? Нега телефонлар жиринглламайди? Нега ҳар кунги шовқин-сурон, бақириқ-чақириқлар йўқ?

— Э, ҳамма гап шунда-да!— Маликжон галстугини бўшатиб, кўйлагининг ёқа тугмасини ечди. Янги бошқарувчи эрталаб беш минути кам саккизда ишга келди ва бош инженерни чақириб, объектлардаги аҳволни сўраб билгач, иш кучи ва техникани тақсимлаб, наряд ёзиб беришни унга топширди. Энди қурилишнинг масалалари бош инженер идорасида ҳал бўлади.

— Шу сабабдан бу ерда тинчлик экан-да?— Лаълихоннинг чеҳраси ёришди.

— Қанақа тинчлик? — Маликжон бирдан овозини кўтариб бақириб юборди. — Бўрон! Довул! Зилзила!!! Шу кунгача тинч ётган мана бу папкалар бирдан тилга кирди,—ҳар бир варағи гапиради, дод солади, мени бўғиб, жонимни олади энди!

— Маликжон, ўзингизни босинг! — Лаълихон графиндан стаканга сув қўйиб, қўшнисига узатди. —Қани, бир чеккадан тушунтириб сўзланг.

Маликжон сувдан бир қултум ичиб, сал нафасини ростлади ва воқеани бир бошдан ҳикоя қилди:

— Эрталаб кабинетимга киришим билан ички телефон жиринглади. Трубкани олиб қулоқ солдим: «Комилов гапиряпти, — деди янги бошлиқ. — Курувчиларнинг шахсий делоларидан бештасини олиб киринг. — Кимларникини?— Мен ундан сўрадим.— Ихтиёрингиз. — Янги бошқарувчи қисқа жавоб берди-да, трубкани қўйди. Мен шкафни очиб, мана шу бешта делони ажратиб олдим ва дарҳол янги бошлиқнинг ҳузурига кирдим. Комилов қўлимдаги папкаларни олиб, ўтиришимга жой кўрсатди ва биринчи папкани очди.

— Анвар Исмоилов. Биринчи участка бошлиғи. Танийман, — деди у шахсий варақадан кўзини олмай. — Варақа ўн йил аввал тўлдирилган, таржимаи ҳол ҳам ўша вақтда ёзилган экан. Айтингчи, ўртоқ кадрлар бўлимининг бошлиғи, шу ўтган ўн йил ичида Исмоиловнинг ҳаётида, меҳнат фаолиятида ўзгаришлар бўлгани йўқми? Чунончи, Исмоилов ҳукумат мукофотлари олгандир, оиласида янги фарзандлар туғилгандир, партия ва совет органларига сайлангандир? А, лаббай?

— Бўлиши мумкин...

— Жавобингиз мужмал! — деди Комилов менга қаттиқ тикилиб. — Бўлган! Катта ўзгаришлар бўлган! Афсуски, сиз бу ўзгаришларни ҳурматли инженер —қурилиш ветерани Анвар аканинг шахсий делосига қайд этмагансиз. Қани, мана бу папкаларни ҳам варақлаб кўрайлик. Прораб Михаил Васильевич Алексеев. Шофёр Исмат Тўраев. Кранчи Солижон Тўхтабоев. Ғишт терувчи Зиннат Отауллин... Ана холос! Бу делолардаги маълумотлар ҳам эскирган: етмиш учинчи йилдан буён ҳеч қандай янгилик қайд этилмаган. Дағалроқ гапирсам кечирасиз, ўртоқ кадрлар бўлимининг бошлиғи, халқимизда мақол бор-ку: «Тўғри сўзнинг заҳри йўқ». Сиз ёки, ўта ялқов. ишёқмас одамсиз, ёки бепарво, ландовур, бекорчилардансиз. Лекин, ёш экансиз, бунинг устига, янги танишлармиз. Ҳар қалай, бир-биримизни ишда синаб кўрганимиз маъқул. Мен сизга бир ой муддат бераман. Шу вақт ичида трестдаги 920 кишининг ҳаммасига янги анкета тарқатиб тўлдиртирасиз янги таржимаи ҳол ёздирасиз, фақат илтимос, ҳамма маълумот аниқ бўлсин, ҳужжатлар билан тасдиқлансин. Бажарасизми?

— Бажараман, — дейишдан бошқа иложим бормиди? — Маликжон Лаълихоннинг ташвишли юзига тикилиб, чуқур хўрсинди. — Нима қилсам экан-а қўшни, ё, иссиғида ариза бериб қўяқолсаммикан?

— Ихтиёр ўзингизда. — Ўз ташвиши бошидан ошиб ўтирган Лаълихон Маликжондан қутилиш учун машинкани чиқиллата бошлади. Кейин нечундир унга раҳми келиб: — Йигитсиз, бардош беринг!— деди. — Бўлимда иккита инспекторингиз бор. Уччовингиз астойдил ишга киришсангиз вазифани албатта бажарасиз.

Маликжон папкаларни кўтариб:

— Айтишга осон! — деб пўнғиллади-да, хонадан зарда билан чиқиб кетди.

Унинг сўзларидан Лаълихон янги бошлиқнинг талабчан раҳбар эканлигини, Маликжонга қилган муомаласини бошқаларга ҳам қилиши мумкинлигини тушунди ва яна ўзи ҳақида, эски бошқарувчига боғланган ҳаёти янги бошқарувчи даврида қандай кечиши ҳақида ўйлаб кетди.

Эшигига қора дермантин қопланган хонада эса, ҳамон жимжитлик. Бошлиқ ёлғиз. У нима билан машғул? Нималарни ўйлаяпти, нималар ёзяпти?

[Давоми 4-бетда].

Шундай одамлар бор бўлсин

Тил илмининг билимдони

Ўзбек тилшунослигининг етук тадқиқотчиларидан бири, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби Олим Усмоновнинг туғилганига етмиш йил, илмий-педагогик фаолиятига эллик йил тўлди. У 1912 йилда Жалолобод шаҳрида, камбағал деҳқон оиласида туғилди. 1930 йилда Самарқанд таълим-тарбия техникумини битириб, Фарғона олий педагогика институтида ўқишни давом эттирди, сўнг маориф бўлимида, комсомол ёшлар мактабида, махсус курсларда дарс берди. Илм-фанга ихлосманд Олим Усмонов икки йил Москва Давлат университетида ўқиб 1932 йилдан Ўзбекистон ССР Давлат нашриётида редактор, кейин бўлим мудири бўлиб ишлай бошлади.

Ёш кадрларнинг ғамхўри, оташин шоир Ҳамид Олимжоннинг тавсияси билан илмга тиришқоқ Олим Усмонов 1935 йилда Ўзбекистон ССР Фанлар комитети қошидаги аспирантурага киради, буни тамомлаб шу ерда илмий ходим бўлиб ишлай бошлайди. 1940 йилда экстерн тариқасида Тошкент Давлат педагогика институтини ҳам битириб чиқди. Сўнгра Тил ва адабиёт институтида илмий ходим (1938—1942) бўлиб ишлаш билан бирга, айни вақтда «Ўқувпеддавнашр»да тил ва адабиёт бўлимини бошқаради. 1942—1943 йилларда СССР Фанлар академиясининг Ўзбекистон филиали нашриётининг директори ва бошқа лавозимларда меҳнат қилади.

1947 йилда Алишер Навоийнинг «Муҳокамат-ул-луғатайн» асари бўйича кандидатлик диссертациясини ёқлади. Бир неча йил мобайнида У В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетида дарс берди. 1958 йилда илмий ишларини давом эттириш мақсадида яна Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институтига қайтди, у бу ерда аввал ўзбек тили тарихи секторининг мудири, сўнгра терминология бўлим мудири вазифасида ишлаб келмокда.

Олим Усмонов ўзбек тили илмига ўттизинчи йилларнинг иккинчи ярмида кириб келди ва ўз илмий фаолиятини мактаб ва маориф соҳасида жуда муҳим вазифаларни тадқиқ этишдан бошлади. «Ўзбек тили грамматикаси» (фонетика ва морфология) бўйича Олим Усмон ва Барот Авезовлар томонидан ўрта мактаблар учун тузилган дарслик 1938—41 йиллар мобайнида қайта ишлаб, тўлдирилиб тўрт марта нашр этилди. Бу дарслик ўша даврда энг яхши, мукаммал дарслик деб тан олинган эди.

Етмишинчи йилларда XIX асрнинг охири ва XX аср бошларидаги ўзбек тили лексикаси темаси устида жуда катта планда илмий иш олиб борди. Икки қисмдан иборат бўлган бу илмий иш муваффақиятли якунланди. Унинг 26 босма табақдан иборат биринчи луғат қисми шогирди Ш. Ҳамидов билан ҳамкорликда «Ўзбек тили лексикаси тарихидан материаллар (XIX асрнинг охири, XX асрнинг бошлари)» номи билан нашр тилди (1981 йил).

У орфография, орфоэпия ва алфавит масалаларига бағишланган 16 та илмий мақола ёзди, луғатлар тузди. Олим Усмоновнинг илмий фаолияти ўзбек тилининг терминология, лексикология ва лексикография соҳалари билан ҳам мустаҳкам боғлиқ. Унинг бу соҳадаги меҳнатлари жуда залворли. У туркология илмида ҳамда Ўзбекистон жамоатчилигига маълум ва машҳур бўлган йирик луғатшунос олимдир. Илмий термонология, лексикология ва лексикография илмининг йирик билимдони, бу соҳадаги илмий фаолияти билан ҳақиқий интернационалист-тадқиқотчи сифатида ҳам Олим Усмонов ўзбек тилшунослигида машҳурдир. Рус тилининг Туркистонда тарқалиш тарихи билан жиддий шуғулланди ва бу соҳада ҳам илмий-тадқиқот ишларини олиб борди. Унинг бу темага бағишланган йигирмадан ортиқ мақола ва монографияларини илм аҳли, кенг жамоатчилик яхши билади.

Олим Усмоновнинг илмий-педагогик, ноширлик ва умуман меҳнат фаолияти жонажон Коммунистик партиямиз ва Совет ҳукуматимиз томонидан бир неча бор муносиб тақдирланди. Унга 1973 йилда «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» юксак унвони берилди.

Тил илмининг билимдони, етмиш ёшини қаршилаётган етук олимимизни, устозимизни самимий муборакбод этамиз, унга мустаҳкам соғлиқ, илмий-ижодий муваффақиятлар тилаймиз.

Ш. ШОАБДУРАХМОНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги.

М. ҚЎШЖОНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси.

А. МАҲМУДОВ,
Э. КАРИМОВ,
филология фанлари докторлари.

Д. АБДУРАҲМОНОВ,
илмий ходим.

Шаҳримиз музейлари бўйлаб

ТАБИАТ МЎЪЖИЗАЛАРИ КЎЗГУСИ

Ранг-баранг коллекциялар, гербарийлар, асори-антиқалар, турли-туман жониворлар, ноз-неъматлар!... Буларни санаб саноғига етиш қийин. «Ҳурмат белгиси» орденли республика табиат музейига ташриф бюрсангиз ўлкамизнинг бой табиати кўз ўнгингизда намоён бўлади.

Бундан бир аср илгари бу ажойиб музейга В. Ф. Ошанин, А. П. Федченко, М. Г. Попов ва бошқа фидокор олимлар асос солишган. Музей йилдан-йилга янги-янги экспонатлар билан бойиб, унинг мазмуни ривож топаяпти.

Биринчи залда музейнинг тарих-геология бўлими жойлашган. Қаршингиздаги макетда сайёраларнинг Қуёш атрофида айланиши, Ернинг пайдо бўлиши тасвирланган. Архей эрасининг охири, протерозой эрасининг бошланиши, Ер юзида ҳаётнинг келиб чиқиши, океанларнинг пайдо бўлиши, бир бўғинли чувалчангларнинг вужудга келиши экспонатларда аниқ акс этган. Ўрта Осиёнинг ўша қўҳна даврларда табиий шароити қандай бўлгани картада кўрсатиб қўйилибди. Қарангки, ўша даврларда бу ўлканинг кўп қисмида Тетис номли улкан денгиз чайқалиб турган экан. Ҳозирги Орол ва Каспий денгизлари Тетис денгизидан нишона бўлиб қолган.

Залда бўр даврига мансуб дарахтларнинг тошга айланган нусхалари бор. Диназаврнинг улкан оёқ излари муҳрланган япасқи тош Ҳисор тизмасидаги Яккабоғ тоғидан топилган.

Музей заллари мазмунан бири иккинчисини тўлдиради. Умумий биология залига ўтдик. Машҳур олим Ч. Дарвиннинг 1931 — 1936 йилларда дунё бўйлаб қилган саёҳати картаси ҳамда саёҳатда ҳамроҳ бўлган жонажон «Бегиль» кемасининг макети осиғлиқ турибди. Олимнинг саёҳатда кезган жойларига назар ташладим. Узоқ сафарда олимнинг бошига не-не қийинчиликлар тушганлигини хаёлан тасаввур этдим.

Гўзал товусларга кўзим тушди, экскурсовод А. Ҳамидовдан товусларнинг қайси бири қайси жинсга мансублигини сўрадим. Абдувосид Ҳамидов тонг янлиғ қанотларини ёйиб парвозга шайдек турган товусни нар, ёнидаги ерга қараб турганини модаси эканлигини айтди.

Музлар орасидан улкан мамонт қараб турибди. Бу унинг сурати. Улкан бу махлуқнинг жасади 1901 йилда Сибирь территориясидан топилган, у ҳозирда Ленинград зоология музейида сақланади.

Геология бўлимида ҳар хил тоғ жинслари ва қазилма бойлик намуналари бор.

Музейда ўлкамизнинг ранг-баранг табиати, ўсимликлари, ҳайвонот олами ҳақида, она-Ер бойликларини кўрсатувчи кўпдан-кўп экспонатлар бор. Ўлкамизда ўсадиган сон-саноқсиз ўсимлик турларидан йиғилган гербарийлар кўзни қувонтиради.

Диёримизнинг ҳайвонот олами жуда хилма-хил: юзлаб сайроқи қушлар, ёввойи ўрдаклар, ғозлар, бойқушлар, бургутлар бор. Қоплон, айиқ бўри, тулки каби ҳайвонлар «Қизил китоб»га ёзилган морхўр ва архарлар ўлкамиз қўриқхоналарида авайлаб парваришланади.

Табиатшунос олимлар табиат қучоғига тез-тез экспедициялар уюштириб туришади.

Ўтган йили махсус экспедиция музей директори ўринбосари Г. Ф. Колюх раҳбарлигида Айдар кўлида Қозоғистоннинг Казгурт тоғида, Бўстонлиқ районидаги Псков дарёси соҳилларида бўлишди. Айдар кўлидан оқ ва сариқ сор каби йиртқич қушларни, Казгурт тоғидан чуғурчуқ, арихўр бургутни, Псков дарёси соҳилларидан эса қора қарға, ёввойи каптар турлари, зарғалдоқ, узун қуйруқ, бўрсиқ, пунг ва япалоқ қушлар келтирилди. Ана шулар ҳисобига музей фонди янги экспонатлар билан бойиди.

Она табиатни, унинг бутун бойликларини севган музей ходимлари 500 мингга яқин ҳашаротни ўз ичига олган энг йирик этимологик фондни, 39 минг варақ гербарийдан иборат ботаника фондини, иттифоқимиз миқёсида ҳам машҳур бўлган зоология ва геология фондларини жамлашди. Шуниси диққатга сазоворки, бу ерда республикамиз музейлари ичида биринчи бўлиб табиатни муҳофаза қилишнинг ландшафт усули ишлаб чиқилди.

Музей ходимлари жойларда катта маданий-оқартув ишларини олиб бормоқда. Улар маданият саройлари, кинотеатрлар, истироҳат боғлари, қишлоқ клублари ва бошқа жойларда кўчма ва стационар виставкалар ташкил этишмоқда. Бу тадбирлар республикамиз табиатини, унинг халқ хўжалигидаги аҳамиятини кўзгуда акс эттиргандек жонлантириб туради.

Рашид НУРМУРОДОВ.

• Экономика янгиликлари

ЯНГИ ГАЗЛАМА

Марғилон шойи комбинати триацитат ипакдан тўқий бошлаган янги куйлаклик газлама кўклам байрами шарафига «Наврўз» деб аталди. Корхонанинг энг яхши тўқувчиларидан Светлана Стапаненкова ва Ида Ляпина шу маҳсулотни тўқий бошладилар.

Комбинат беш йилликнинг учинчи йилини маҳсулотнинг кўпчилик қисмини янгилаш билан нишонлайди. Бу ерда йил мобайнида камелан, пиштилган ва ярқироқ ацетат ипакдан «Наргиз», «Лидия» ва «Жамила» деган янги кўркам кўйлаклик шоҳилар тўқиб чиқариш мўлжалланади. Корхонанинг диссинаторлари ва рассомлари шу материалларни яратдилар. Бу йил марғилонликлар 25 минг метрга яқин шоҳи тўқиш мажбуриятини олдилар. Уларни тўқишга 135 хил янги гулдан фойдаланилади.

(ЎзТАГ).

ТО СПРАВКАЛАР БЮРОСИ

ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

О. НАБИЕВА: Айтингчи, ишчи ва хизматчи аёллар ҳомиладорлик отпускасига чиққан пайтларида уларга қанча ҳажмда ҳақ тўланади, бунда уларнинг меҳнат стажи қанчалиги ҳисобга олинадими?

Жавоб: Ишчи ва хизматчи аёлларга давлат социал страхованиеси ҳисобидан нафақа тайинлаш ва тўлаш бўйича амалдаги низомга мувофиқ ҳомиладорлик ва туғруқ отпускасига чиққан аёлларга касаба союз аъзоси ёки аъзоси эмаслигидан ҳамда уларнинг меҳнат стажи қанчалигидан қатъий назар, тўлиқ иш ҳақи миқдорида нафақа тўланади.

* * *

Б. ФАТТОҲОВ: Шаҳримизнинг Ленин ва Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номидаги проспектлари кесишган жойда «Жасорат» комплекси бунёд этилган. Шу комплекснинг муаллифлари кимлар?

Жавоб: «Жасорат» комплексининг муаллифлари ҳайкалтарош Д. Б. Рябичев, архитекторлардан С. Р. Одилов, В. А. Ғаниев ва Р. З. Юсуповлардир. Улар адабиёт, санъат, журналистика ва архитектура соҳасидаги 1979 йилги Ленин комсомоли мукофотига сазовор бўлишган.

* * *

С. ТЎЛАГАНОВ: 16 ёшга тўлган қизимизнинг туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳномасини йўқотиб қўйдик. Уни қайта тиклаш учун кимга мурожаат қилсак бўлади? Шу ҳақда маълумот берсангиз.

Жавоб: Қизингизнинг туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳномасини тиклаш учун ўзингиз истиқомат қилиб турган район ЗАГС бюросига мурожаат қилишингиз керак. Бюро ходимлари архив ҳужжатларига асосланган ҳолда қизингизнинг туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома дубликатини ёзиб беришади. Кейин ана шу дубликат билан фарзандингизга паспорт олиш имконига эга бўласиз.

* * *

Ш. МУХТОРОВ: Маълумки, мамлакатимизнинг кўпгина шаҳарларида даволаш физкультураси диспансерлари бор. Айтингчи, Тошкент шаҳрида ҳам аҳолига хизмат кўрсатадиган диспансерлар мавжудми?

Жавоб: Тошкентда даволаш физкультураси бўйича машғулотлар шаҳар ва республика врачлик-физкультура диспансерларида ўтказилади. Бу диспансерлар шаҳримизнинг Сапёрлар кўчасидаги 9-уйда ва 9 Январь кўчасида, Бешёғоч колхоз бозорининг рўпарасида жойлашган. Бундан ташқари, физиотерапия бўлимлари мавжуд бўлган аҳоли турар жойларидаги поликлиникаларда ҳам даволаш физкультураси машғулотлари билан шуғулланиш мумкин.

* * *

Ш. КАРИМОВА: Айтингчи, ўртоқлик суди ходимни ишдан бўшата оладими?

Жавоб: Ўртоқлик судининг иши аввало унинг жамоат томонидан таъсир қилишидир. Аммо ўртоқлик суди ходимнинг айбига кўра, уни ишдан бўшатиб юбориш ҳуқуқига ҳам эга. Бундай ҳоларда маъмурият ўртоқлик суди қарорига асосланиб, ходимни қонунга биноан бўшатади. Агар ходим ҳамманинг олдида айбига тўла иқрор бўлса ва кечирим сўраса, ўртоқлик суди уни ҳисобга олиши мумкин.

* * *

Р. ОБИДОВ: Кўп йиллик хизматим учун мен, кекса коммунистни мукофотлашди. Шу мукофот юзасидан аъзолик бадали тўлашим керакми?

Жавоб: Ҳа, кўп йиллик хизматингиз учун олган қўшимча ҳақингиз ойлик иш ҳақингизга қўшилади. Шунинг учун ундан аъзолик бадали тўлашингиз шарт.

Шаҳримиз кун сайин обод ва кўркам бўлиб бормоқда. Бу ерда кўплаб турар-жой бинолари, маданий-маиший объектлар қурилиб, фойдаланишга топширилмоқда.

СУРАТЛАРДА: шаҳримизнинг энг хушманзара жойлари акс эттирилган.

М. Мирҳайдаров фотолари.

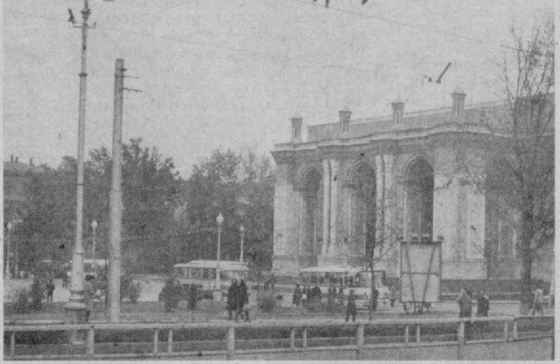

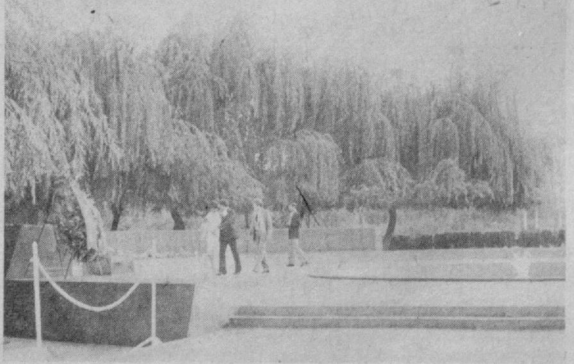

ЯНГИ БОШЛИҚ

(ҲИКОЯ)

[Давоми. Боши 3-бетда].

Эски бошқарувчининг ҳар сўзи, ҳар қадамидан хабардор бўлган, у билан сирлашган, унинг айтмоқчи бўлган гапини кичик бир имосидан ҳам тушунадиган Лаълихонга янги бошқарувчининг бепарволиги, ўз котибасини бир марта ҳам чақирмаганлиги, ҳамма ишни ўзи ички телефон орқали битираётганлиги эриш туюлди.

Соат ўн бирга яқин бошқарувчига бириктилган енгил машина шофёри Мадаминжон қабулхонага хуноб бўлиб кириб келди.

— Эрталабдан бери гаражда кутяпман, хўжайин чақирмаяпти, — деди у Лаълихонга сирли боқиб.— Шу ердами?

— Ҳа, киринг — Лаълихон машинкадан бошини кўтармай жавоб берди.

Шофёр қўлидаги бир даста калитни ўйнаганча бошқарувчи кабинетига қанчалик тез кириб кетган бўлса шунчалик тез отилиб чиқди.

— Ё, тавба! — Мадаминжон Лаълихонга шикоят қилди. — Янги бошқарувчи машинани ўзи ҳайдар эмиш. Мен автобазамиздан янги «ЗИЛ—150»ни қабул қилиб олиб, қурилишга бориб ишлармишман.

— Жуда яхши,— деди Лаълихон асабий шофёрга жиддий тикилиб, — кўпроқ пул топасиз.

— Э, ўргулдимей! — деди-да, Мадаминжон ҳам худди Маликжон каби қабулхонадан отилиб чиқиб кетди.

Лаълихон нима қиларини билмай, бекорчиликдан зерикиб ўтирганда қабулхонага профком раиси Отабоев кириб келди.

Ёши олтмишга яқинлашган, сийрак сочи буткул оқарган, кулранг костюми тўла гавдасига ярашган, ўнг кўкрагида йигирмага яқин орден, медалларнинг тўрт қатор белгилари ярқираб турган бу салобатли киши бошқарувчи кабинетининг эшиги томонга ўта туриб, Лаълихонга синчков тикилди-да:

— Каримова, сиз бугун ишга бир соат кечикдингиз, бинобарин йўқламага қўл ҳам қўймадингиз, — деди ва жиддий таъкидлади: — Ҳозир тушунтирув хати ёзиб, профкомга киринг.

Эски бошқарувчи даврида бунақа расмиятчиликдан буткул озод этилган шахсий котиба энди ҳамма қатори оддий ходимга айланганлигини ва меҳнат интизомига ҳамма билан баробар итоат этиши зарурлигини тушунди. Отабоев кабинетга кириб кетиши билан машинкага бир варақ оқ қоғоз қистириб, ишга кечикканига шаҳар транспорти айбдор эканини ёза бошлади.

Отабоев бошқарувчи ҳузурида ярим соатча бўлгач, бир даста қоғоз кўтариб чиқди. Лаълихон дарҳол ўрнидан туриб, зўрма-зўраки жилмайди-да, тушунтириш хатини унга узатди:

— Илтимос, шу ерда ўқиб чиқсангиз!

Отабоев кўзойнагини бурнига қўндириб, хатга кўз югуртирди ва Лаълихонга ёвқараш қилди:

— Важингиз ўринсиз. Шаҳар транспорти яхши ишлаб турибди. Бинобарин, сиз бугун таксида келдингиз.

Лаълихон нима дейишини билмай ғўлдираб, Отабоев қайтариб берган хатни олди-ю, стулга бемалол ўтириб қолди.

Тушликка қадар қабулхонага бошқа ҳеч ким кирмади. Янги бошқарувчи кабинетида ёлғиз. Лаълихон унинг олдига кирмоқчи, ўзини таништирмоқчи, нима иш қилиши кераклигини сўрамоқчи бўлди. Лекин бунга юраги дов бермади.

Тушликка яқин шаҳар телефони жиринглади. Бошлиқ трубкани олса керак, деб ўйлаган Лаълихон бир нафас кутди. Лекин, Комилов трубкани олмади. Қўнғироқ ҳеч тинабермагандан кейин Лаълихон трубкани кўтариб қулоқ солди:

— Эшитаман...

— Турсуновнинг уйидан гапиряпмиз. — Эски директорнинг хотини Салима опанинг ҳаяжонланган овози эшитилди.

— Тўлқин ака кеча уйга келмадилар. Болалари ухламай чиқишди. Балки, бугун идорага келгандирлар. Худо хайрингизни берсин, телефонга чақиринг!

— Йўқ, Турсунов ишга келганлари йўқ... — Лаълихон шундай дедида, олов ушлаган одамдай қўли куйиб, трубкани тарақлатиб ташлади.

Телефон яна узлуксиз жиринглай бошлади, лекин Лаълихон трубкани бошқа кўтармади — бир ташвишига ўн ташвиш қўшилиб, боши зирқираб оғрий бошлади.

Кеча идорадан жуда кеч чиқиб кетган Турсунов уйига бормабди. Хўш, у қаерда тунаган бўлиши керак? Демак, Лаълихоннинг квартирасидан ташқари ҳам борадиган ери бор эканда? Ёки, ишдан бўшатилганига чидаёлмай, ўзини бир нима қилиб қўйдимикан?

Шуни ўйлар экан, Лаълихоннинг бошидан биров бир челак совуқ сув қуйиб юборгандай эти жунжикиб, кўз олди қоронғилашди. Эрталаб нонушта қилмагани, тушлик вақти ҳам ўта бошлагани ва айниқса профком раисидан дакки еганини устига Турсуновнинг бедарак йўқолгани —булар ҳаммаси қўшилиб, у ўта дармонсизланди, кўз остлари қоронғилашди, назарида ўзини бир кунда ўн йилга қариган дай сезди.

У шу алфозда ўтирганда кабинет эшиги очилиб, қўлида бир даста қоғоз кўтарган янги бошлиқ чиқиб келди. Каттагина гўштдор юзлари қип-қизил, йирик қора кўзлари чақноқ, пешонаси кенг, тўсдай қалин сочи қоп-қора, синчков боқиши ўта жиддий бу салобатли одам ўрнидан сакраб туриб салом берган Лаълихоннинг саломига алик олди-да, қоғозларни унга узатди:

— Булар — қурилиш объектларига буйруқлар. Тўрт нусхадан кўчиринг. Соат бешга тайёр бўлсин.

— Хўп бўлади, Собир Комилович!

Лаълихон янги бошлиқ қўлидан қоғозларни олаётганда унга кўзларини сузиб ишвали боқди. Лекин, Комилов ундан юзини буриб, қабулхонадан чиқиладиган эшик томонга юрган ҳам эди, кириб келаётган Турсуновга дуч келди.

— Кечирасиз, ўртоқ Комилов, — Турсунов янги бошлиқнинг йўлини тўсди. — Бир оғиз гап... Мен туни билан Анҳор бўйида ўтириб, комиссиянинг хулосаларини ва сизнинг таклифингизни ўйлаб кўрдим. Актдаги хулосалар ҳақиқатан ҳам тўғри. Айб менда. Иқрорман. Сизнинг таклифингизни ҳам қабул қиламан: касбим бинокорлик бўлгандан кейин қурилишда ишлашим керак. Нима иш берсангиз— розиман.

Лаълихон қадрдони Тўлқин аканинг уйқусизликдан киртайган кўзларига соқол қоплаган юз, ниягига, ҳаммадан ҳам ғайри-табиий эгик бошига зимдан қараб, ич-ичидан ачинди. Лекин, нафасини кўкрагига ютиб, суҳбатнинг давомига қулоқ солди.

— Тўғри ўйлабсиз. — Янги бошлиқ қисқагина жавоб қилди. —Мен билан юринг, бешинчи участкага— мактаб қурилишига борамиз. Бригадир бўлиб ишлайсиз.

— Раҳмат. — Турсунов аллақандай енгил тортиб, қабулхонадан чиқиб кетаётган Комиловга эргашди.

Эшик ёпилгач, Лаълихон бир неча дақиқа қотиб ўтирди. «Ё, тавба, — ўйлар эди котиба. —Қани Турсуновнинг гурсгурс қадам олишлари, бақириб-чақириб сўзлашлари, раҳбарларга хос виқори, бошқалар ҳавас қиладиган салобати? Унинг ҳар бир сўзи қонун, ҳар бир ҳаракати чуқур маънони ифодаламасмиди?!».

Лаълихон қўлидаги қоғозларни бир-бир кўздан кечира бошлади. Ҳар бири машинкада 4—5 бетга кўчириладиган, турли графиклар, жадвалларга тўла фармойишлар... Булар ҳаммаси соат бешга тайёр бўлиши керак. Бунинг учун у овқатга ҳам чиқмаслиги, профкомга ҳам кирмаслиги, телефонга ҳам чалғимаслиги лозим. Шунда ҳам улгуриш қийин.

У буйруқларни тўрт нусха кўчириш учун қоғоз тахлар экан, телефон яна жиринглади. У аввал парво қилмади, кейин атайлаб олмасликка қарор берди, бироқ тинимсиз қўнғироқ миясини пармалай берганидан кейин трубкани олиб, қулоқ солди:

— Эшитаман...

— Турсуновнинг уйидан гапиряпмиз. — Салима опа ташвишланиб сўзлади. — Барака топинг, айтинг: Турсунов келдиларми?

— Келдилар, — Лаълихон аллақандай синиқ товушда жавоб берди. — Эски бошлиқ янги бошлиқ билан бирга бешинчи участкага кетишди.

— Хайрият... — Салима опа трубкани секингина қўйди.

Буйруқларни биринкетин кўчиришга қарор берган Лаълихон машинкага тўрт қават ўрнатган оппоқ қоғозига бир нафас тикилиб турди-да, беихтиёр қуйидаги аризани чиқиллатиб ёзди:

«100-қурилиш трестининг касаба союз комитетига.

АРИЗА

«Мен бугун ишга сабабсиз бир соат кечикиб келдим. Бу — меҳнат интизомини охирги марта бузишим. Бундан буён ҳар жиҳатдан ҳалол ишлаб, камчиликларимни буткул тугатишга сўз бераман.

Л. Каримова».

У аризасига имзо чекиб, профкомга, Отабоев ҳузурига кирди ва унга топшира туриб:

— Кечиринг, — деб узр сўради.

Отабоев аризани ўқиб чиққач:

— Бу бошқа гап! — деди ва ранги анча синиққан котибага кўзойнаги устидан мамнун тикилди: — Хатони тузатиш ҳеч қачон кеч эмас, қизим!

Лаълихон елкасидаги оғир юк тушгандай енгил нафас олди ва янги бошқарувчисига нисбатан кўнглида ёнган адоват ўти сўниб, астойдил ишга киришди.

Редактор
Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА —25/I да **Бўрон**, 26/I да **Жизель**, 27/I да **Князь Игорь**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 25, 26/Iда **Рўё**, 27/I да **Ғариблар**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26/I да **Тошкентнинг нозанин маликаси**, 27/I да **Гулсара**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА —25/I да **Ёш гвардия** (19.00), 26/I да **Тинмасин соз** (19.00), 27/I да **Ишқ қурбонлари** (17.00).

цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— «Салом, Гулливерлар!» музикали-эксцентрик аттракционининг гастроллари (19.30).

кино

25 ЯНВАРДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«ҲАЁТ ТАСДИҒИДАН ЎТГАН ФАКТЛАР» — **Улуғбек.**

«МУВАФФАҚИЯТ ФОРМУЛАСИ» — **С. Раҳимов номли.**

«ҲАР БИР КИШИ ТЎҒРИСИДА ҒАМХЎРЛИК БИЛАН» — **Ватан.**

«ЧЕКИШ ЗАРАРЛИ» — **Қозоғистон.**

«УМРГА ТЕНГ ЖАСОРАТ» — **К. Ёрматов номли.**

«ТАНЛАШ» — **Дружба.**

«ТУҒИШГАНЛАР» — **Фестиваль.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«МЕКСИКАЛИК ГОЛЛИВУДДА» — **Санъат саройи** (19.45, телефон 44-21-74).

«ДОВУЛ» — **Чайка** (жуфт соатларда, телефон 77-06-20), **Нукус** (тоқ соатларда, телефон 46-70-69), **Қозоғистон** (жуфт ва тоқ соатларда, телефон 35-24-92), **Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01), **ВЛКСМ 30 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52).

«ОЧИҚ ҚАЛБ» — **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли** (тоқ соатларда, телефон 53-65-87).

«РЕЗИДЕНТНИНГ ҚАЙТИШИ» — **С. Раҳимов номли** (18, 20.30, телефон 48-46-71).

«ЎЗ ИХТИЁРИ БИЛАН СЕВИБ ҚОЛДИ» — **Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«ГАРОВДАГИЛАР ЯШАШИ КЕРАК» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 78-47-25).

26 ЯНВАРДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«ҲАЁТ ТАСДИҒИДАН ЎТГАН ФАКТЛАР» — **Улуғбек.**

«МУВАФФАҚИЯТ ФОРМУЛАСИ» — **С. Раҳимов номли.**

«ҲАР БИР КИШИ ТЎҒРИСИДА ҒАМХЎРЛИК БИЛАН» — **Ватан.**

«ЧЕКИШ ЗАРАРЛИ» — **Қозоғистон.**

«УМРГА ТЕНГ ЖАСОРАТ» — **К. Ёрматов номли.**

«ТАНЛАШ» — **Дружба.**

«ТУҒИШГАНЛАР» — **Фестиваль.**

«БРИТАНИЯ ҲАҚИДА АЛЛАНИМАЛАР» — **Восток.**

«ЛЕНИН ДАСТХАТЛАРИ» — **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли.**

«СОЦИАЛИЗМ ДУНЁСИ» — **Кўкча.**

«РАҲМАТ» — **Пионер.**

«ЎЗБЕКИСТОН БУҒДОЙИ» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«МЕКСИКАЛИК ГОЛЛИВУДДА» — **Санъат саройи** (11, 13.45 16.30, 19.45, телефон 44-21-74).

«ДОВУЛ» — **Чайка** (жуфт соатларда, телефон 77-06-20), **Нукус** (тоқ соатларда, телефон 46-70-69), **Қозоғистон** (жуфт ва тоқ соатларда, телефон 35-24-92) **Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01), **ВЛКСМ 30 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52).

«ОЧИҚ ҚАЛБ» — **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли** (тоқ соатларда, телефон 53-65-87).

«РЕЗИДЕНТНИНГ ҚАЙТИШИ» — **С. Раҳимов номли** (18, 20.30, телефон 48-46-71).

«ЎЗ ИХТИЁРИ БИЛАН СЕВИБ ҚОЛДИ» **Искра** (жуфт соатларда), телефон 39-14-59)).

«ГАРОВДАГИЛАР ЯШАШИ КЕРАК» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 78-47-25).

УЙ БЕКАСИГА «ЭЛЕКТРОНИКА» ЗАРУР

ТАОМ ТАЙЁРЛАШ УЧУН ҚАНЧА ВАҚТ ЛОЗИМЛИГИНИ БИЛАСИЗМИ? БИР СОАТМИ? ИККИ СОАТМИ?

БИЗ ЭСА БИЛАМИЗ:

қайлада димланадиган картошка ва сабзавотлар учун — 13 минут.

— Сабзавотлар билан қайнатиладиган гўшт учун — 15 минут.

— Сабзавотлар билан димланадиган мол (қўй) гўшти учун — 14 минут.

Қўй гўштидан тайёрланадиган палов учун — 13 минут.

— Қовуриладиган жўжа учун — 11 минут.

Орзуми? Афсонами? Ҳақиқат — «Электроника» микротўлқинли рўзғор печи бунинг гаровидир.

«ЭЛЕКТРОНИКА» бир неча минутда тайёрлайди, иситади, музлан эритади.

Агар сизда «ЭЛЕКТРОНИКА» бўлса, сизга кастрюлка ва тованинг кераги йўқ. «ЭЛЕКТРОНИКА»да иссиққа бардошли пластик, шиша, чинни, фаянс идишларда, устини қоғоз ёки салфетка билан ёпган ҳолда таом тайёрлаш мумкин. «ЭЛЕКТРОНИКА» печида тайёрланган таомларда витаминлар яхши сақланади. Парҳез таомлари тез ва яхши пишади.

«ЭЛЕКТРОНИКА» печида бирор бир таом ҳеч қачон куйиб кетмайди!

ХЎШ, У ҚАНДАЙ ИШЛАЙДИ?

«Электроника»да иш камераси мавжуд бўлиб, унинг ичида генератор ёрдамида ўта юқори частотадаги электромагнит майдони вужудга келади. Иш камераси таомнинг тайёр бўлишини яхши кузатиш имконини берувчи металл сеткага эга бўлган эшик билан зич ёпилади. Эшик очилганда печь автоматик тарзда ўчади ва иш камерасининг чироғи ёнади.

Печь таъминоти 220 вольт кучланишли ўзгарувчан ток тармоғидан амалга оширилади, истеъмол қилиш қуввати 1,30 киловаттдан ортиқ эмас.

Баҳоси — 297 сўм.

«ЭЛЕКТРОНИКА» микротўлқинли рўзғор печини шаҳарнинг хўжалик моллари магазинларидан сотиб олиш мумкин.

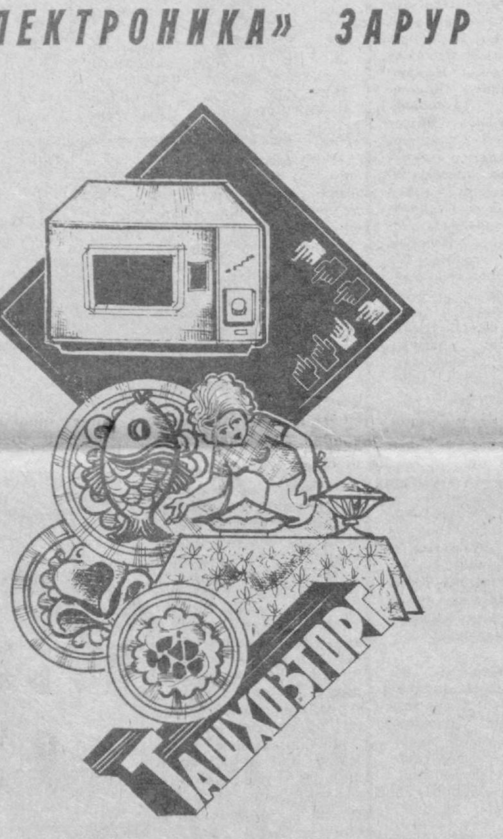

ТАШХОЗТОРГ.

РЕСПУБЛИКА СТЕНОГРАФИЯ ВА МАШИНКАДА ЁЗИШНИ ЎРГАНИШ КУРСЛАРИ

кундузги ва кечки

бўлимларга

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Курсларда ўзбек ва рус тилларида замонавий иш бошқариш асосларини биладиган секретарлар, стенографистка ва машинисткалар тайёрланади.

Курсларга ўқувчилар қабул қилиш йилига икки марта:

июль — августда.

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади;

декабрь— январда.

Машғулотлар 1 февралдан бошланади.

Справкалар олиш учун қуйидаги адресга мурожаат қилинг: Тошкент шаҳри, Олмазор кўчаси, 174-уй, Бешёғоч (Комсомол кўли яқинида), ҳар куни соат 10 дан 19.00 гача. Телефон: 44-30-61.

ЛАМПОЧКА ОРТИҚЧА БЎЛМАЙДИ

Кўпинча кичкинагина лампочка биз учун катта ташвиш туғдиради. Ҳар биримиз шундай вазиятда қолганмизки, ошхона ёки даҳлизда лампочка куйган, ортиқчаси эса йўқ...

Бундай бўлмаслиги учун лампочкаларни олдиндан сотиб олинг! 25, 40, 60, 100 ватт кучланишли электр лампочкаларни шаҳарнинг хўжалик моллари магазинларидан харид қилиш мумкин.

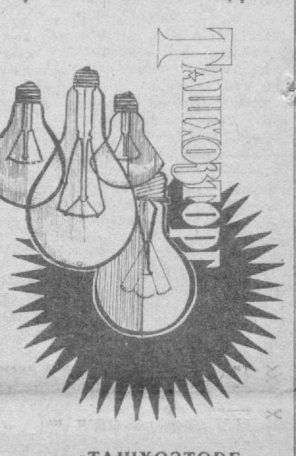

«ТАШХОЗТОРГ».

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ.

НАВОИЙ КЎЧАСИДА («Дўстлик» меҳмонхонаси қаршисида)

«ҲАММАСИ БОЛАЛАР УЧУН»

ЯНГИ КОМИССИОН МАГАЗИНИ ОЧИЛДИ

Болалар бўлган ҳар бир оилада энди кийилмайдиган буюмлар —пойафзал, пальто, кўйлак, свитер, кофталар, албатта топилади. Аммо бу буюмлар эски эмас. Фақатгина улар болаларга тўғри келмай қолган. Улар фойдаланилмай, шкаф ва токчаларда жой эгаллаб ётибди. Балки уни бошқаларга зарурдир? Уларни сотиб юборинг! Улар учун олган пулингизга эса зарур буюмларни харид қилинг.

— Қаерда сотиб юбориш мумкин? —сўрайсиз сиз.

— Болалар буюмлари билан савдо қилувчи янги 12-комиссион магазинига топширинг.

МАГАЗИН АҲОЛИДАН ҚУЙИДАГИЛАРНИ КОМИССИЯГА ҚАБУЛ ҚИЛИБ ОЛАДИ:

тикувчилик буюмлари, пойафзал, трикотаж, болалар мебели, маданий моллар, галантерея.

Буюмларни комиссияга қабул қилиш соат 10.00 дан 17.00 гача амалга оширилади.

12-КОМИССИОН МАГАЗИНИ ХИЗМАТИДАН ФОЙДАЛАНИНГ!

ТАШКОМИССИОНТОРГ.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ

ТВ

25 ЯНВАРЬ — СЕШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

I

18.05 Баскетбол бўйича СССР чемпионати. Эркаклар. МАСК — «Жальгирис». МАСК универсал спорт залидан олиб кўрсатилади. 18.45 «Фан ва турмуш». Академик А. П. Карпинский. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Оппоқ қиш қўшиқлари». Латвия телевидениеси ва радиосининг болалар вокал ансамбли ижро этади. 19.50 «Бирорта ҳам қолоқ бўлмасин». Москва-Сортировочная депосининг ишчилари билан суҳбати. 20.15 «Ҳароратли шамол». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-боб—«Наран тоғидаги учрашув». 21.30 «Время». 22.05 «Ливан ўт ичида». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 23.10 «Дунё воқеалари». 23.25 «Спорт ҳафталиги».

II

18.30 Янгиликлар. 18.50 «Москва шамшири» қиличбозлик бўйича халқаро турнир. «Дружба» спорт залидан олиб кўрсатилади. 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 «Халқаро панорама». 21.30 «Время». 22.05 «Қадрдон уй». Телевизион бадиий фильм.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Соябон». Мультфильм. 18.10 «Сўз кетидан сўз келар» (такрорий). 18.30 «Шоирлар — болаларга». П. Мўмин. 10.10 «Миллионлар ленинча университети». «Социалистик экономикани бошқариш». 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Илҳом». Ижодкор ёшларнинг телевизион клуби. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Даврамизга марҳабо!». Қорақалпоғистон АССР ва Ўзбекистон областлари бадиий ҳаваскорлик коллективларининг телевизион фестивали. Экранда — Сирдарё области. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Совринларимиз — энг яхши механизаторларга». 22.30 «Даврамизга марҳабо!». Қорақалпоғистон АССР ва Ўзбекистон областлари бадиий ҳаваскорлик коллективларининг телевизион фестивали. Экранда — Сирдарё области (давоми). Кўрсатув тугагач — Янгиликлар.

II

19.50 «Вешенск қарағайлари». Телефильм. 20.00 Янгиликлар. 20.20 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Физика. 21.20 «Денгизлар, тоғлар ортида». Телефильм. 21.30 МТ II.

26 ЯНВАРЬ — ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

I

9.00 «Время». 9.40 «Ўсмирлар ижоди». 10.10 «Ҳароратли шамол». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 4-боб — «Нарван тоғидаги учрашув». 11.25 «Ҳайвонот оламида». 12.25 «Собиқ Крестьянскоедаги уй». Телевизион ҳужжатли фильм. 12.45 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 «Беш йиллик — ҳар биримизнинг ишимиз». Ҳужжатли фильмлар. 16.15 «Рассомлар — халққа». Бутуниттифоқ бадиий кўргазмаси. 16.45 «Горнчилар, қаердасиз!». Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган ёш техниклар Бутуниттифоқ ҳафталиги ҳақида. 17.30 Эркин кураш бўйича Халқаро учрашув. СССР — АҚШ терма командалари. Киевдан олиб кўрсатилади.

18.00 Доғистон АССР Давлат ашула ва рақс ансамблининг концерти. 18.35 «Синов соати». Телевизион очерк. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Ҳиндистоннинг миллий байрами — Республика кунига». «Ҳиндистон: даврлар алоқаси». Кинокўрсатув. 20.10 «Ҳароратли шамол». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 5-боб — «Надя ва Митянинг юбилейи». 21.30 «Время». 22.05 «Балет ҳақида». 23.25 «Дунё воқеалари».

II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 «Гигантлар ҳалокати». Илмий-оммабоп фильм. 9.35 ва 10.35 География. 7-синф. Шарқий Европа текислиги. 10.05 ва 14.00 Немис тили. 11.05 Ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчиларига. Физика. Электромагнит нурланиш спектри. 11.35 ва 12.40 М. Горький. «Болалик». 6-синф. 12.05 «Кобахидзе мактаби». Телевизион очерк. 13.10 Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 8-синф. СССРда давлат ҳокимияти ва давлатни бошқариш органлари. 13.40 Ботаника. 6-синф. Гулсимон ўсимликлар. 14.30 Табиатшунослик. 2-синф. Қишловчи қушлар. 14.50 «Сенинг ленинча кутубхонанг». «Коммунизмда болаларча сўллик» касаллиги». 15.15 «Оқ қордаги лайлак». Илмий-оммабоп фильм. 15.35 К. Тренёв. «Любовь Яровая». 16.25 Янгиликлар.

18.30 Янгиликлар. 18.45 «Икки қуённи қувиб...». Бадиий фильм. 20.00 «Музикали киоск». 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 «Ҳамдўстлик» телевизион журнали. 21.15 Халқ куйлари. 21.30 «Время». 22.05 Хоккей бўйича СССР чемпионати. «Спартак» — «Торпедо». В. И. Ленин номли Марказий стадионнинг Спорт саройидан олиб кўрсатилади.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 Физика. Махсус нисбийлик назарияси асослари. 12.00 Болалар учун. «Ўйлаб топ» (такрорий). 12.30 «Олтин қўллар». («Таъзим»).

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Қоплон учун уй», «Мушук Леопольднинг қасоси». Мультфильмлар. 18.25 Мактаб ўқувчилари учун. «Китоб — бизнинг дўстимиз». 19.05 «Ноз-неъмат бунёдкори». 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Дирижёр ҳикоя қилади». Кўрсатувни Ўзбекистон ССР халқ артисти З. Ҳақназаров олиб боради. 20.30 «Ахборот». 20.50 Ҳинд кинофильмларидан куйлар. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Ойбек. «Навоий». Кўп серияли видеофильм премьераси. 1-серия. 23.40 «Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги.

II

17.45 Кўрсатувлар программаси. 17.50 Абитуриентлар учун. Физика. 18.50 «Гжельск жилолари». Телефильм. 19.00 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Химия. 20.00 Янгиликлар. 20.20 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Француз тили. 20.50 «Музика байрами». Телефильм. 21.00 «Она-шаҳрим — Тошкентим». «Тошкент оқшоми» газета редакцияси ва Ўзбекистон телевидениесининг биргаликдаги рейди. 21.30 МТ II.

Октябрь район ошхоналар тресги коллективи трест бош бухгалтери ўринбосари М. Абдуллаевга онаси

Нури РИХСИЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

4 БЕТ. ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») -орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент — ГСП Ленин кўчаси, 41 ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат. —33-57-02, бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги — 32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ —32-54-19; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари—32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари —32-55-32; хатлар —33-29 -70; эълонлар бўлими— 33-81-42; нашриёт диспетчери—32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

25 ЯНВАРЬ, 1983 й. Р—07044.

Газета Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида офсет усулида босилган. Тошкент шаҳри.

Б-2015. ИНДЕКС 64690.